جزوه درسی

حسابداری و حسابرسی دولتی

برگرفته از کتاب جعفر باباجانی

استاد :فرهاد محمدی

دانشجو منیر فرح دوست

کرد آوری:فاطمه نوازی

انجمن علمی حسابداری دانشگاه پیام نور پاکدشت

سال ۱۳۹۲

www.irhesabdaran.ir

« حسابرسی و حسابداری دولتی »

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

مبنای حسابداری: زمان شناسایی و وصول درآمد و هزینه که در دفاتر ثبت می شود.
در حسابداری بازرگانی مبنای حسابداری تعهدی کامل بوده اما ولی در حسابداری دولتی از مبانی (نقدی تعدیل شده، تعهدی و تعهدی تعدیل شده) استفاده می گردد.

مبنای حسابداری نقدی	نقدی تعدیل شده	تعهدی
* درآمدها: در زمان وصول	* درآمدی که باید نقدی باشد	* درآمدی که در زمان وصول
هزینه ها: در زمان پرداخت	* هزینه ای ← شرط قابل وصول (تعهدی)	* هزینه ای که در زمان تحمل
	← شرط غیر قابل وصول (نقدی)	

تعهدی تعدیل شده	مبنای تعهدی کامل
← اگر قابل وصول و قابل اندازه گیری باشد (مبنای تعهدی)	* درآمدی که در زمان تحقق
* درآمدی که	
← اگر قابل وصول و اندازه گیری نباشد (مبنای نقدی)	* هزینه ای که در زمان وقوع
* هزینه ای که در زمان وقوع	

سازمان های دولتی
← انتفاعی ← هدف کسب سود ← شرکت های دولتی
← غیر انتفاعی ← ارائه خدمات عمومی
- سازمان های دولتی غیر انتفاعی
- مؤسسات دولتی
- مؤسسه دولتی
- دارایی که (مبانی ۱ تا ۴)

- تفاوت سازمان های دولتی و بازرگانی:
  ۱) هدف و انگیزه
  ۲) مالکیت
  ۳) فرآیند سود دهی

حسابداری دولتی: نظامی است که اطلاعات مربوط به واحدهای که و مؤسسات دولتی را به منظور برنامه ریزی و کنترل برنامه های مصوب بودجه سالانه جمع آوری می نماید.

VAHDAT

www.irhesabdaran.ir

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

تفاوت بین شرکتهای دولتی و وزارتخانه‌ها: در شرکتهای دولتی به عنوان مدیر محموعه سازمان‌های دولتی از مبنای تقدی فعلی استفاده می‌شود و در ماده ۲۰۰ قانون تجارت تعهدات لازم در خصوص چگونگی تشکیل و اداره‌ی شرکتهای دولتی توضیح داده می‌شود.

تفاوت بین حسابداری دولتی و حسابداری بازرگانی:

۱) در حسابداری دولتی ترازنامه ارائه نمی‌گردد و هم چنین در سازمان‌های دولتی مدیریت سود و زیان نداریم به جای آن مدیریت تغییر در وجوه و هزینه تهیه و ارائه می‌گردد.

۲) تفاوت در شناسایی حساب‌ها: هدف از شناسایی حساب‌ها در سازمان‌های دولتی کنترل میزان درآمدهای به دست آمده می‌باشد ولی در موسسات بازرگانی هدف از شناسایی حساب درآمدها محاسبه و تعیین سود می‌باشد.

۳) تفاوت در مبنای حسابداری: در موسسات بازرگانی از مبنای تعهد کامل استفاده می‌گردد ولی در موسسات دولتی از مبنای نقدی تعدیل شده و یا تعهدی استفاده می‌گردد.

۱) قانون محاسبات عمومی

۲) دستورالعمل‌های مصوب وزارت امور اقتصادی و دارایی.

۳) بخشنامه مصوب وزارت امور اقتصاد و دارایی.

۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی.

مثال: فرض کنید در سال مالی ۱۳۸۰ مبلغ یک میلیارد ریال به عنوان درآمد‌های دولت وصول گردیده است که مبلغ مذکور بر ۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال آن مربوط به مالیات تشخیص داده شده ولی وصول نشده برای سال قبل بوده و مبلغ ۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال آن از مالیاتهای مربوط به عملکرد سال مالی آتی

www.irhesabdaran.ir

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

مؤدیان می‌بایست به مطلوب است ثبت رویدادهای مالی مذکور در دفاتر زیر:

نقدی ـ نقدی تعدیل نشده ـ تعهدی ـ تعهدی تعدیل نشده و تعهدی کامل:

درآمد مشروط (ثبت مطابق رد)	۲۰۰ میلیون سال ۷۹ ۳۰۰ میلیون هم مالیات سال ۸۱ ۵۰۰ میلیون هم مالیات سال جاری

* مبنای نقدی:

بانک ۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰
درآمد ۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰

* تعهدی کامل: ① بانک ۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰
مالیات دریافتنی ۲۰۰/۰۰۰/۰۰۰

② بانک ۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰
پیش دریافت مالیات ۳۰۰/۰۰۰/۰۰۰

③ بانک ۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰
درآمد ۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰

* نیمه تعهدی: بانک ۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰
درآمد گمرکی دریافت ۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰

* نقدی تعدیل شده؟ ثبت ندارد

* تعهدی تعدیل شده؟ اطلاعات کافی نیست

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

مثال: فرض شود جمع مالیاتهای تشخیص داده شده سال مالی ۷۰ که احتمال می رود در اوایل سال ۷۱ وصول شود مبلغ یک هزار میلیارد ریال است، جمع مالیاتهای تشخیص داده شده سال مالی ۷۰ که احتمال وصول آن در سال آتی خیلی کم است مبلغ ۲۵ میلیارد ریال است، مطلوب است ثبت های لازم:

نقدی	تعدیلی نقدی	تعهدی
۱) ثبت ندارد.	۱) ثبت ندارد.	۱) ثبت ندارد.
۲) ثبت ندارد.	۲) ثبت ندارد.	۲) ثبت ندارد.

تعهدی تعدیل شده	تعهدی کامل
(۱) مالیات دریافتنی ۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ — درآمد ۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰	(۱) مالیات دریافتنی ۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ — درآمد مالیاتی ۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰
(۲) ثبت ندارد چون احتمال وصول ضعیف است.	(۲) مالیات دریافتنی ۲۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ — درآمد ۲۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰

نکته: اگر احتمال زیاد باشد در دفاتر ثبت می شود اگر خیلی کم باشد یا از همان ابتدا پیش بینی نشده است یا در پیش بینی وصول ۰۰۰ ثبت ندارد.

www.irhesabdaran.ir

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

مثال:

در پایان سال مالی به شرح زیر مبادرت به فعالیت‌های تخلیص شده حساب سرمایه و حجم عمومی عمومی دولت در سال مالی ۷۰ می باشد.

الف) درآمد گمرکی وصول شده سال مالی ۷۰ مبلغ ۸۵۰۰ میلیارد ریال می باشد.

ب) وصول درآمدهایی که در سال مالی ۶۹ تشخیص و وارز یابی گردیده جمعاً به مبلغ ۲۵۰۰ میلیارد ریال اعلام گردیده.

ج) پیش دریافت بابت مالیات سال ۷۱ جمعاً به مبلغ ۲۰۰۰ میلیارد ریال می باشد.

مطلوب است تهیه ردیف‌های مالی مذکور در دفتر روزنامه براساس مبانی مختلف حسابداری؟

شرح	مبنای نقدی	نقدی تعدیل شده	تعهدی	تعهدی تعدیل شده	تعهدی کامل
الف) درآمد گمرکی سال ۷۰ وصول شده است مبلغ ۸۵۰۰	بانک ۸۵۰۰ / درآمد ۸۵۰۰	بانک ۸۵۰۰ / درآمد ۸۵۰۰	بانک ۸۵۰۰ / درآمد ۸۵۰۰	بانک ۸۵۰۰ / درآمد ۸۵۰۰	بانک ۸۵۰۰ / درآمد ۸۵۰۰
ب) وصول درآمدهای سال ۶۹ که تشخیص و وارز یابی شده است مبلغ ۲۵۰۰	بانک ۲۵۰۰ / درآمد ۲۵۰۰	بانک ۲۵۰۰ / درآمد ۲۵۰۰	بانک ۲۵۰۰ / درآمد ۲۵۰۰	بانک ۲۵۰۰ / حساب دریافتنی ۲۵۰۰ (مالیات‌های دریافتنی)	بانک ۲۵۰۰ / حساب‌های دریافتنی ۲۵۰۰
ج) پیش دریافت سال مالی آتی مبلغ ۲۰۰۰ میلیارد ریال	بانک ۲۰۰۰ / درآمد ۲۰۰۰	بانک ۲۰۰۰ / درآمد ۲۰۰۰	بانک ۲۰۰۰ / درآمد ۲۰۰۰	بانک ۲۰۰۰ / پیش دریافت ۲۰۰۰	بانک ۲۰۰۰ / پیش دریافت ۲۰۰۰

توضیح مبنای (ب) تحلیل قبل از مبنای حسابداری

۷۵۰ ← ۲۵۰ ← وصول شده ← که در سال ۶۹ بوده

۷۵۰	۶۹ سال قبل
بانک	حساب‌های دریافتنی
حساب‌های دریافتنی	درآمد

نکته: مبانی حسابداری بیشتر برای کنترل هزینه‌ها کاربرد دارد.

ج) برای دولت بیشتر کنترل عوامل هزینه در اولویت است

ماده ۱ ← ۱۰۰ میلیارد (مبلغ درآمد)

ماده ۲ ← ۱۰۰ " (هزینه)

سال مالی

VAHDAT

سوال: کدام یک از روش‌های زیر در مبنای حسابداری نقدی است. نقدی

www.irhesabdaran.ir

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

دارایی‌هایی تخصیص داده شده‌ی سال ۷۰ که احتمال وصول آنها در مدت مناسبی پس از تخصیص وجود دارد است جمعاً به مبلغ ۱۰۱ میلیارد ریال بوده است.

نقدی	غیرنقدی	بدهی‌ها	تعهدی معدل شده	تعهدی کامل
ثبت ندارد	ثبت ندارد	ثبت ندارد	حساب دریافتنی ۱۰۰۰	حساب دریافتنی ۱۰۱
			درآمد ۱۰۰۰	درآمد ۱۰۱

صورت ⟸ معادله حسابداری دولتی ⟹ صارف = منابع

بعد از ⟸ صارف < منابع

کسری ⟸ صارف > منابع

★ بیشتر یا کمتر خرج کردن نسبت به صرف نیرو

★ ۱-۳) پرداخت هزینه‌های تحقق یافته‌ی سال مالی ۷۰ مبلغ ۷۰۰۰ میلیارد ریال می‌باشد.

۲-۳) پرداخت هزینه‌های تحقق یافته‌ی سال مالی ۶۹ مبلغ ۱۵۰۰ میلیارد ریال می‌باشد

۳-۳) پیش پرداخت کالایی که در سال مالی ۷۱ تحویل یا انجام خواهد شد به مبلغ ۲۰۰ میلیارد ریال (تکه: نوع هزینه گاز و برق)

نکته: موضوع اصلی در مبانی حسابداری فوق الذکر پرداخت‌هایی است که منشأ کل در سال مالی قبل یا سال مالی آتی می‌باشد.

صورت عدد ⟵ سال

سال قبل ۸۹	سال جاری ۹۰	سال آتی ۹۱
ایجاد هزینه‌ای ( )	اگر هزینه در سال جاری به سال جاری پرداخت می‌شود	
ایجاد هزینه اگر پرداخت نشده	پرداخت در سال جاری ۳۱ فروردین ۹۰ مبلغ ۱۰۰	
	قرارداد ساخت ساختمان ۱۰۰ میلیارد ریال	هزینه قطعی سال بعد را سال پرداخت می‌گیریم ولی هزینه مال سال آتی است

VAHDAT

۴ تا سوال کارشناسی ارشد از این دین و عمده است

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

شرح	مبنای نقدی	مبنای تعدیل شده	مبنای تعهدی	مبنای تعهدی تعدیل شده	مبنای تعهدی کامل
پرداخت هزینه‌ای	هزینه ۷۰	هزینه ۷۰	هزینه ۷۰	هزینه ۷۰	هزینه ۷۰
تحقق ۱۰ سال ۷۰	بانک ۷۰	بانک ۷۰	بانک ۷۰	بانک ۷۰	بانک ۷۰
	۷۰	۷۰	۷۰	۷۰	۷۰
پرداخت هزینه‌ای	هزینه ۱۵۰	هزینه پرداخت ۱۵۰	حساب پرداختنی ۱۵۰	حساب پرداختنی ۱۵۰	هزینه پرداختنی ۱۵۰
سال بعد = مبلغ	بانک ۱۵۰	بانک ۱۵۰	بانک ۱۵۰	بانک ۱۵۰	بانک ۱۵۰
۱۵۰ هزار ریال					
	هزینه ۲۱۰	پیش پرداخت ۲۱۰	پیش پرداخت ۲۱۰	پیش پرداخت ۲۱۰	پیش پرداخت ۲۱۰
	بانک ۲۱۰	بانک ۲۱۰	بانک ۲۱۰	بانک ۲۱۰	بانک ۲۱۰

بودجه ۱۰۰۰

اضافه بودجه ← تا ۱۰ درصد نباید خزانه ریخته شود.

منابع جاری

خارج تملک ۴,۳۱

استفاده کنندگان از حسابداری دولتی:

استفاده کنندگان داخلی:
۱- مدیران برنامه ریزی کشور
۲- مدیر یا رئیس مؤسسه
۳- مدیران سطوح میانی
۴- بازرسان و حسابرسان داخلی
دیوان محاسبات کل کشور ← دارای صلاحیت کامل

استفاده کنندگان خارج از سازمان:
۱- هیئت دولت
۲- نمایندگان مجلس
۳- مردم

۴ نوع دستگاه نظارتی

- مؤسسه حسابرسی مفید
- سازمان حسابرسی ← نماینده: قوه مجریه
- دیوان محاسبات ← نماینده: مجلس
- بازرسی کل کشور ← نماینده قوه قضائیه

VAHDAT

قوای سه گانه کشور

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

اصول حسابداری دولتی به شرح زیر می باشد:

۱) اصل لزوم نگهداری حسابهای مستقل:

منظور از اصل نگهداری حسابهای مستقل این است که حساب مستقلی که دارای ویژگی زیر می باشد: ۱- واحد مالی جداگانه داشته باشد (سنوی مالی) ۲- یک واحد حسابداری مستقل یا مجموعه‌ای از حسابهای متوازن (دوجوه نقد، دارائیها، بدهی‌ها و اندوخته‌ها) ماند و به طور کلی منابع و مصارفی که برای اجرای فعالیتها و عملیات به منظور رسیدن به اهداف لازم باشد.)

۲) اصل کنترل بودجه:

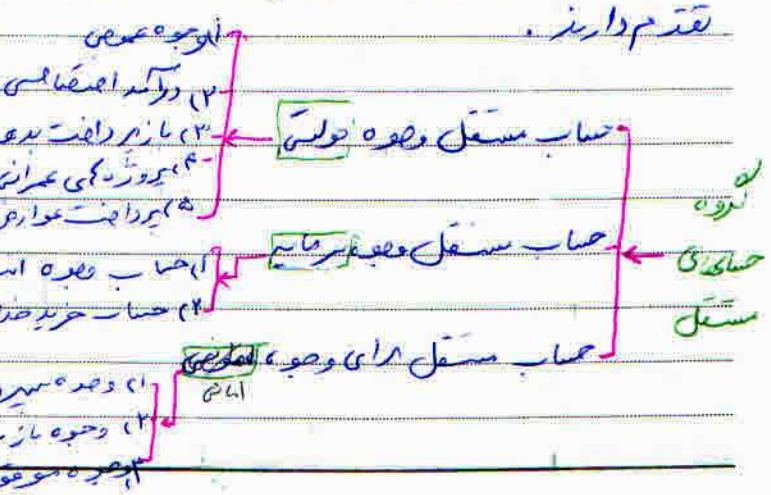
بدانستاد اصل ۵۳ و ۵۵ قانون اساسی لازم است برنامه‌های مالی دولت به تصویب قوه‌ی مقننه رسیده و جهت اجرا به دولت ابلاغ گردیده کنترل گردد.
به بیان دیگر منظور از کنترل بودجه تطبیق هزینه‌ها با بودجه مصوب می باشد یعنی کنترل هزینه‌ها نباید بیشتر از بودجه مصوب باشد.

۳) اصل تأمین اعتبار برای دستور:

به موجب این اصل هیچ بدهی برعهده دولت نخواهد بود مگر آنکه برای آن قبلاً تأمین اعتبار لازم شده باشد. پس نتیجه می‌گیریم تأمین اعتبار پیش شرط اصل کنترل بودجه است یعنی بدون رعایت این اصل کنترل بودجه مفهوم ندارد.

۴) اصل تقدم قوانین و مقررات بر اصول متداول حسابداری:

بر اساس این اصل قوانین و مقررات مالی کشورها که بر اساس نیازها و امکانات و مقتضیات کشورها تدوین شده بر اصول متداول حسابداری تقدم دارند.

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

وجوه عمومی:

۱) ثبت حسابداری مربوط به پیش بینی درآمد / درآمد پیش بینی شده ×× / مازاد تخصیص یافته ××

۲) ثبت حسابداری مربوط به پیش بینی هزینه ها و اعتبارات / مازاد تخصیص یافته ×× / اعتبارات مصوب ××

۳) افزایش بودجه (متمم بودجه) / درآمد پیش بینی شده ×× / اعتبارات مصوب ××

۴) اصلاحیه اعتبار مصوب / اعتبار مصوب (امور دفاعی) ×× / اعتبار مصوب (امور اقتصادی) ××

۵) ثبت تخصیص اعتبار / اعتبارات مصوب ×× / اعتبارات تخصیص یافته ××

۶) اتمام عملیات / اعتبارات تخصیص یافته ×× / اعتبارات مصرف شده (پرداخت شده) ××

مثال:
بودجه حساب مستقل وجوه مخصوص دولت شامل درآمد پیش بینی شده به مبلغ ۴,۵۰۰ میلیارد و اعتبارات مصوب به مبلغ ۴۰۰ میلیارد تصویب و ابلاغ می گردد در طول سال مورد بررسی بودجه به علت روند مطلوب وصول درآمدها لایحه ای متمم بودجه آماده ترتیب

VAHDAT

تغییرات مربوط به بودجه (کاهش یا افزایش)

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

اطلاعات و مشخصات زیر تقدیم مجلس گردیده و بدون تغییر تصویب و ابلاغ می‌گردد. درآمد پیش‌بینی شده ۱۵۰۰ میلیارد، اعتبارات مصوب ۱۸۰۰ میلیارد ریالی باشد مطلوب است ثبت عملیات حسابداری مربوط به بودجه مصوب و متمم بودجه در دفتر روزنامه‌ی حساب مستقل واحد عمومی دولت ج

شناسایی درآمد ← درآمد پیش‌بینی شده
شناسایی اعتبارات ← اعتبارات مصوب

۱) درآمد پیش‌بینی شده ۴,۵۰۰
مازاد تخصیص یافته ۴,۵۰۰

۲) مازاد تخصیص یافته ۴۰۰۰
اعتبارات مصوب ۴۰۰۰

۳)
* درآمد پیش‌بینی شده ۱۵۰۰
مازاد تخصیص یافته ۱۵۰۰
* مازاد تخصیص یافته ۱۸۰۰
اعتبارات مصوب ۱۸۰۰

چون مبالغ ریالی در این دو ثبت دارای صورت تفکیکی نیستند، به دلیل آنکه متمم بودجه از بابت درآمد و هزینه‌ها یکسان است ثبت حسابداری مربوط به متمم در دو ثبت مجزا درج می‌گردد در صورتی که مبلغی متمم بودجه از بابت درآمد و اعتبارات مصوب (هزینه‌ها) یکسان نباشد ثبت حسابداری ترکیبی زیر استفاده می‌شود.

ثبت (۳) تلفیقی از ثبت ۲ و ۳

از متمم بودجه باید این‌گونه ثبت ۲ و ۳ را به صورت یک ثبت ترکیبی تلفیق کنیم و به جای ثبت ۲ و ۳ عکس می‌کنیم.

با توجه به مفروضات مثال بالا در صورتی که جمع اعتبارات تخصیص یافته در طول سال مالی بالغ بر ۴,۶۰۰ میلیارد ریال باشد و بودجه جزء اصلی خزانه‌داری کل کشور به دستگاه‌های دولتی از محل اعتبارات تخصیص یافته ۴۵۵۰ میلیارد ریال باشد مطلوب است ثبت وجوه مربوط در دفتر روزنامه حساب مستقل واحد عمومی دولت ۹

از محل اعتبارات تخصیص یافته ۱ ثبت

VAHDAT

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

اعتبارات مصوب			
۴۰۰۰		۴۶۰۰	اعتبارات مصوب
۱۸۰۰		۴۶۰۰	اعتبارات تخصیص یافته
۵۸۰۰	۴۶۰۰	۴۵۵۰	اعتبارات تخصیص یافته
۱۲۰۰		۴۵۵۰	اعتبارات مصرف شده (پرداخت شده)

اعتبارات تخصیص یافته	
۴۶۰۰	۴۵۵۰
۵۰	

بودجه‌ی عمومی دولت در سال مالی ۸۰ با مشخصات زیر به تصویب رسید و به دولت ابلاغ گردید درآمدهای عمومی پیش‌بینی شده شامل درآمدهای مالیاتی ۴۰۰۰ میلیارد ریال (دلاری سود الکترونیکی)

مراحل تهیه و ابلاغ بودجه

۱) شکل گرفته و تنظیم بودجه در دستگاه دولت
۲) تصویب بودجه از سوی رئیس دستگاه دولت
۳) ارسال بودجه تنظیمی به وزارت متبوع
۴) تصویب بودجه در وزارت متبوع
۵) ارسال به معاونت نظارت راهبردی ریاست جمهوری
۶) تأیید از سوی رئیس جمهور و ارسال آن به رئیس مجلس شورای اسلامی
۷) بررسی بودجه توسط کمیسیون‌های مربوطه
۸) تصویب بودجه و ابلاغ آن به رئیس جمهور

ادامه سئوال ـ درآمدهای نفت و گاز ۴۵۰۰ میلیارد ریال، درآمدهای حاصل از انحصارات و مالکیت ۲۵۰۰ میلیارد ریال و درآمد حاصل از فروش کالا و خدمات ۱۵۰۰ میلیارد ریال

متفرقه ۲۰۰ میلیارد ریال

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

اعتبارات مصوب شامل امور عمومی از محل اعتبارات جاری ۱۰۰۰ میلیارد ریال و از محل اعتبارات عمرانی ۵۰۰ میلیارد ، امور دفاع ملی از محل اعتبارات جاری ۲۳۰۰ و از محل اعتبارات عمرانی ۱۰۰۰ میلیارد ریال ، امور اجتماعی از محل اعتبارات جاری ۲۰۰۰ میلیارد و از محل اعتبارات عمرانی ۱۲۰۰ م ر ، امور اقتصادی از محل اعتبارات جاری ۱۵۰۰ م ر و از محل اعتبارات عمرانی ۱۲۰۰ م ر ، امور متفرقه از محل اعتبارات جاری ۲۵۰ م ر ، اعتبارات تخصیص یافته به شرح زیر می باشد :

شرح	جاری	عمرانی
امور عمومی	۸۰۰	۴۰۰
" دفاع ملی	۲۳۰۰	۹۰۰
" اجتماعی	۱۷۰۰	۱۰۰۰
" اقتصادی	۱۲۰۰	۱۱۰۰
" متفرقه	۲۰۰	۰

مطلوب است ثبت آرتیکل های مربوط به بودجه مصوب و اعتبارات تخصیص یافته در دفتر روزنامه ی حساب مستقل وجوه عمومی دولت و همچنین ثبت های بودجه ای بودجه ای موجود !

۱ - * درآمد پیش بینی شده ۴۵۰۰
مالیات ۴۰۰۰
انحصارات ۲۵۰۰
عوارض و الحاقیات ۱۳۰۰
نفت و گاز ۳۵۰۰
متفرقه ۲۰۰

۲ - * اعتبارات تخصیص یافته ۱۲۵۰۰

VAHDAT

برای امتحان این درس
حتماً هم باید تحلیل شود

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

۲) مازاد تخصیص یافته ۱۱۲۵۰

اعتبارات مصوب از محل جاری ۷۲۵۰
اسور عمومی ۱۸۰۰
اسور دفاع ملی ۲۵۰۰
اسور اجتماعی ۲۰۰۰
" اقتصادی ۱۵۰۰
" متفرقه ۲۵۰

اعتبارات مصوب از محل عمرانی ۴۰۰۰
اسور عمومی ۵۰۰
" دفاعی ۱۰۰۰
" اجتماعی ۱۲۰۰
" اقتصادی ۱۳۰۰

۳) اعتبارات مصوب جاری ۶۲۰۰
اسور عمومی ۸۰۰
" دفاع ملی ۲۳۰۰
" اجتماعی ۱۷۰۰
" اقتصادی ۱۲۰۰
" متفرقه ۲۰۰

اعتبارات مصوب عمرانی ۳۴۰۰
اسور عمومی ۴۰۰
" دفاعی ۹۰۰
" اجتماعی ۱۰۰۰
" اقتصادی ۱۱۰۰

اعتبارات تخصیص یافته ۹۶۰۰

* فصل سوم * دستگاه‌های دولتی

به منظور تقویب بودجه‌ی کلی دستگاه دولتی از بنت حسابداری زیر استفاده می‌شود.

بودجه جاری x x
اعتبار مصوب x x

VAHDAT

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

www.irhesabdaran.ir

۲) به هنگام تخصیص اعتبار یک دستگاه دولتی از ثبت حسابداری زیر استفاده می‌گردد.

ثبت / اعتبارات مصوب ×× / اعتبار تخصیص یافته ××

ثبت مالی / حساب جاری (خزانه) ×× / حساب بودجه جاری ××

۳) به هنگام درخواست وجه از سوی دستگاه ثبت حسابداری زیر در دفتر منظور می‌گردد.

دریافت وجه ××

درخواست وجه ××

حساب جاری (خزانه) ××

۴) به هنگام تأمین اعتبار برای خرید کالا از ثبت حسابداری زیر استفاده می‌گردد.

اعتبار تخصیص یافته ××

ذخیره‌ی اعتبار تعهدات احتمالی ××

قابل توضیح است پنج حالت ممکن برای ثبت حسابداری فوق وجود دارد.

۱) در صورت انفراد از خرید کالا یا خدمات ثبت زیر در دفتر منظور می‌گردد.

تخصیص اعتبار ×××

ذخیره‌ی اعتبار تعهدات احتمالی ××

اعتبار تخصیص یافته ××

۲) در صورتیکه برای خرید کالا یا خدمات پیش پرداخت یا علی الحساب پرداخت گردد.

VAHDAT

ذخیره‌ی اعتبار تعهدات احتمالی ××

ذخیره‌ی اعتبار پرداختهای غیر نقدی ××

www.irhesabdaran.ir

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

۳) در صورت دریافت کالا یا خدمات از ثبت حسابداری زیر استفاده می‌شود:

ذخیره‌ی اعتبار تعهدات احتمالی ∝∝
اعتبارات مصرف شده (پرداخت شده) ∝∝

۴) در صورتیکه ذخیره‌ی اعتبار بیشتری نسبت به موضوع خرید کالا یا خدمات در نظر گرفته شده باشد برای تعدیل آن از ثبت حسابداری

ذخیره‌ی اعتبار تعهدات احتمالی ∝∝
اعتبار تخصیص یافته ∝∝

۵) در صورت خرید کالایی که مبلغ آن پیش پرداخت یا علی الحساب پرداخت شده است:

ذخیره‌ی اعتبار پرداخت‌های غیر نقدی ∝∝
اعتبار مصرف شده (پرداخت شده) ∝∝

مثال:
فعالیت بودجه‌ای حساب مستقل یک مؤسسه دولتی در سال ۸۰ به شرح زیر است:

۱- ابلاغ اعتبارات مصوب به مبلغ ۳٫۰۰۰٫۰۰۰ ریال جمع اعتبارات تخصیص یافته ابلاغی

۲٫۵۰۰٫۰۰۰ معادل اعتبارات تخصیص یافته از خزانه وجه دریافت شده است

۴- تأمین اعتبار برای خرید کالا و خدمات ۲٫۳۰۰٫۰۰۰ ریال ۵- پرداخت پیش پرداخت

بابت کالا و خدماتی که مبلغ تأمین اعتبار شده است به مبلغ ۴۰۰٫۰۰۰ ریال، ۶- در طول

سال مالی مبلغ ۲۰۰٫۰۰۰ از پیش پرداخت‌ها و علی الحساب‌ها که مبلغ تأمین اعتبار

VAHDAT

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

گردیده به علت تحویل کالا و خدمات به حساب هزینه‌های مختلفی منظور گردیده است.

۷- معادل مبلغ ۱۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال کالا و خدماتی که برای آنها اعتبار تأمین شده بود به حساب مختلفی منظور گردید.

۸- مبلغ ۱,۵۰۰,۰۰۰ از اعتبارات تأمین شده برای کالا و خدمات به علت انصراف دهنده درخواست کننده از خرید، کالا و فقدان کالای مورد نظر در بازار از حساب تعهدات احتمالی حذف گردیده است. تهیه دفتر کل حسابها و بستن حسابها.

(الف)

۱) ابلاغ اعتبار	بودجه جاری	۳,۰۰۰,۰۰۰	
	اعتبار مصوب		۳,۰۰۰,۰۰۰
۲) تخصیص اعتبار	اعتبارات مصوب	۲,۵۰۰,۰۰۰	
	تخصیص اعتبار (اعتبارات غیرمتمرکز)		۲,۵۰۰,۰۰۰
حسابها باید برگردد	حساب جاری خزانه	۲,۵۰۰,۰۰۰	
	حساب بودجه جاری		۲,۵۰۰,۰۰۰
۳) دریافت وجه	درخواست وجه	۲,۵۰۰,۰۰۰	
	جاری خزانه		۲,۵۰۰,۰۰۰
	اعتبار تخصیص یافته	۲,۳۰۰,۰۰۰	
۴) تأمین اعتبار برای هزینه	ذخیره‌ی اعتبار تعهدات احتمالی		۲,۳۰۰,۰۰۰
۵) پرداخت پیش پرداخت	ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی	۲۰۰,۰۰۰	
	ذخیره اعتبار پرداختهای غیرمتقطع		۲۰۰,۰۰۰
هزینه‌ی متقطع از محل پیش پرداخت	ذخیره‌ی اعتبار پرداختهای غیرمتقطع	۲۰۰,۰۰۰	
	اعتبارات مصرف شده		۲۰۰,۰۰۰

VAHDAT

برای اینکه مطمئن شویم ترازها درست هستند باید دفتر کل تنظیم کنیم.

۱۸

Subject

YEAR: MONTH: DATE:

۷) هزینه‌ی تعمیر اتومبیل ۱۶۰/۰۰۰ ذخیره‌ی اعتبار پرداختنی‌های غیرقطعی

۱۶۰/۰۰۰ اعتبارات مصرف شده محل پیش پرداخت

*سوالات این آزمون مربوط به تمرینات است

۸)

۱/۵۰۰/۰۰۰ ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی

۱/۵۰۰/۰۰۰ اعتبارات تخصیص یافته

ب)

بودجه جاری		اعتبار مصوب		تخصیص اعتبار از اعتبار تخصیص یافته	
۲/۵۰۰/۰۰۰ (۲)	۳/۰۰۰/۰۰۰ (۱)	۳/۰۰۰/۰۰۰ (۱)	۲/۵۰۰/۰۰۰ (۲)	۲/۵۰۰/۰۰۰ (۲)	۲/۳۰۰/۰۰۰ (۴)
	۵۰۰/۰۰۰	۵۰۰/۰۰۰		۱/۵۰۰/۰۰۰ (۸)	
				۴/۰۰۰/۰۰۰	۲/۳۰۰/۰۰۰
				۲/۷۰۰/۰۰۰	

حساب جاری (خزانه)		درخواست وجه		ذخیره‌ی اعتبار تعهدات احتمالی	
۲/۵۰۰/۰۰۰ (۳)	۲/۵۰۰/۰۰۰ (۶)	۲/۵۰۰/۰۰۰ (۴)	۲/۳۰۰/۰۰۰ (۵)	۴۰۰/۰۰۰ (۵)	
				۱/۵۰۰/۰۰۰ (۸)	
			۲/۳۰۰/۰۰۰	۱/۹۰۰/۰۰۰	
			۴۰۰/۰۰۰		

ذخیره‌ی اعتبار پرداختنی‌های غیرقطعی		اعتبارات مصرف شده	
۴۰۰/۰۰۰ (۱)	۲۰۰/۰۰۰ (۶)	۲۰۰/۰۰۰ (۶)	
	۱۶۰/۰۰۰ (۷)	۱۶۰/۰۰۰ (۷)	
۴۰۰/۰۰۰	۳۶۰/۰۰۰	۳۶۰/۰۰۰	
۴۰/۰۰۰			

ج)

(ترازآزمایشی)

شرح	بدهکار	بستانکار
۱) بودجه جاری	۵۰۰/۰۰۰	
۲) اعتبار مصوب		۵۰۰/۰۰۰
۳) تخصیص اعتبار		۱/۷۰۰/۰۰۰
۴) حساب جاری	۰	
۵) درخواست وجه	۲/۵۰۰/۰۰۰	
۶) ذخیره‌ی اعتبار تعهدات احتمالی		۴۰۰/۰۰۰
۷) ذخیره‌ی اعتبار پرداختنی‌های غیرقطعی		۴۰/۰۰۰
۸) اعتبارات مصرف شده		۳۶۰/۰۰۰
جمع	۳/۰۰۹/۰۰۰	۳/۰۰۰/۰۰۰

باید ترازآزمایشی تنظیم کنیم تا مطمئن بشویم حسابها بالانس است بعد حسابها را ببندیم.

VAHDAT

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

(ادامه ی مبحث ج)

اعتبارات مصوب	۵۰۰/۰۰۰
تخصیص اعتبار	۱/۷۰۰/۰۰۰
ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی	۴۰۰/۰۰۰
ذخیره اعتبار پرداخت های غیر قطعی	۴۰/۰۰۰
اعتبارات مصرف شده	۳/۲۰/۰۰۰
بودجه جاری	۵۰۰/۰۰۰
درخواست وجه	۳/۵۰۰/۰۰۰

پیش حساب ها

- حساب های بودجه ای شامل : «اعتبارات مصوب ، اعتبارات تخصیص یافته ، چرداخت های احتمالی غیر قطعی ، درخواست وجه ، جاری و خزانه و ... .

- بودجه ی کل کشور را از سه بخش عمده تشکیل می دهد :

۱) بودجه عمومی دولت ۲) بودجه شرکت های دولتی ۳) بودجه سایر موسساتی که تحت عناوین فوق نباشند.

- هدف از نظام بودجه ریزی (بودجه بندی) دولتی این است که مدیران کنونی و آینده نگری داشته باشند و نظام حسابداری دولتی یک ابزار گذشته نگری می باشد.

- به طور کلی مراحل تنظیم بودجه دارای ۴ مرحله می باشد :

۱) تهیه و تنظیم بودجه ← دولت
۲) تصویب ← مجلس
۳) اجرا ← دولت
۴) نظارت ← ۱- نظارت قبل از خرج ۲- نظارت بعد از خرج

Subject
YEAR: MONTH. DATE:

- طبق اصل ۵۴ قانون اساسی هرگونه دریافت و پرداخت باید توسط خزانه داری کل کشور انجام شود. دقیقی پرداخت ها و عملیات مصوب صورت پذیرد.
- نظارت بعدازخرج به عهده دیوان محاسبات کل کشور می باشد
- گزارش تفریغ بودجه توسط دیوان محاسبات کشور تهیه می گردد.
- نظارت پارلمانی از طریق بررسی گزارش تفریغ بودجه میسر می گردد.

« حساب های مستقل خزانه داری کل » « فصل چهارم »

- حساب های وجوه عمومی
- حساب های وجوه ویژه
- حساب های وجوه بازرگانی
- سایر حساب های مستقل وجوه عمومی

خزانه داری کل سازمانی است که هماهنگی امور مالی کشور را برعهده دارد و حساب های مستقل خزانه داری کل که عبارتند از حساب مستقل وجوه عمومی - حساب مستقل وجوه ویژه - حساب مستقل وجوه بازرگانی - حساب مستقل وجوه تراکنش های دولتی و چند حساب دیگر مورد بحث قرار می گیرد. در حال حساب های حساب مستقل وجوه عمومی در خزانه داری کل کشور به شرح زیر می باشد:

VAHDAT

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

درآمد پیش پرداخت شده ×× / اعتبارات معوق ××

به عنوان ابلاغ اعتبار

بانک متمرکز وجوه دریافتنی ×× / درآمدهای وجوه عمومی ××

به عنوان وصول منابع مالی

مثال: بودجه عمومی حساب مستقل وجوه عمومی دولت در سال X1 به ترتیب زیر به تصویب رسید. درآمد پیش پرداخت شده ۲,۰۰۰ میلیارد که شامل مالیات ۵۰۰ م، نفت ۲۵۰ م، اختصاصات و مالکیت ۶۰۰ م، فروش کالا و خدمات ۵۵۰ م و همچنین اعتبارات معوق به مبلغ ۲,۰۰۰ م به شرح زیر می‌باشد:

امور عمومی ۴۰۰ م، امور دفاعی ۳۰۰ م، امور اجتماعی ۷۰۰ م و امور اقتصادی ۶۰۰ م. مطلوب: ثبت مربوط به ابلاغ بودجه‌ی مصوب در دفتر حساب مستقل وجوه عمومی؟

۱) درآمد پیش پرداخت شده ۲,۰۰۰

مالیات ۵۰۰

نفت ۲۵۰

اختصاصات و مالکیت ۶۰۰

فروش کالا و خدمات ۵۵۰

اعتبارات معوق ۲,۰۰۰

۲) در صورت عدم اجرای اقلام پیش پرداخت شده وصول شود و هزینه بر اساس ارقام

۲۲

Subject

YEAR: MONTH: DATE:

اعتبارات مصوب انجام شود حساب مازاد واقعی در پایان دوره منظور می‌شود = حساب مازاد ۲,۰۰۰ - ۲,۰۰۰ = ۰

مسئله‌ی جامع

مثال: درآمدهای پیش‌بینی شده در بودجه‌ی حساب مستقل وجوه عمومی برای سال XV مبلغ ۳,۰۰۰ میلیارد به شرح زیر مورد تصویب قرار گرفته است:

مالیات ۶۵۰ م، ثبت ۱۲۵ م، انحصارات و مالکیت دولتی ۴۰۰ م، متفرقه ۵۰۰ م، فروش کالا و خدمات ۷۵۰ م می‌باشد و همچنین اعتبارات مصوب به مبلغ ۲,۹۵۰ م، به شرح زیر به تصویب رسید: عمومی ۵۰۰ م، امور دفاعی ۸۰۰ م، امور اجتماعی ۵۰۰ م، امور اقتصادی ۳۰۰ م، الباقی به سوال اعتبارات متفرقه مطلوب است ثبت مربوط به ابلاغ اعتبار در دفتر روزنامه‌ی حساب مستقل وجوه عمومی؟

۱) درآمد پیش‌بینی شده ۳,۰۰۰

مالیات ۶۵۰

ثبت ۱۲۵

انحصارات ۴۰۰

متفرقه ۵۰۰

فروش کالا و خدمات ۷۵۰

اعتبارات مصوب ۲,۹۵۰

مازاد وجوه عمومی ۵۰

VAHDAT

www.ahpnu.blogfa.com

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

با توجه به اطلاعات مسئله مذکور فرض شود که بابت منابع درآمدی مالیات مبلغ ۳۰۰ م، منابع درآمدی نفت ۹۵ م و منابع درآمدی انحصارات ۱۵۰ م و منابع درآمدی فروش کالا و خدمات ۴۰۰ م و از بابت درآمدهای متفرقه مبلغ ۳۰ م ریال وصول گردید. مطلوب است ثبت حسابداری مربوطه

وصول نقدی در سال مالی XV ؟

~~ثبت~~ دیگر ثبت بالا مشخص است.

بانک تمرکز وجوه عمومی ۹۷۵

دریافتنی های انتقال وجوه عمومی ۹۷۵

درآمد نفت ۹۵

" مالیات ۳۰۰

" انحصارات ۱۵۰

" فروش کالا و خدمات ۴۰۰

" متفرقه ۳۰

فرض شود دریافتنی های مربوط به سال مالی مذکور به شرح زیر می باشد:

دریافت مبلغ ۴۲۰ م بابت هزینه عمومی و مبلغ ۳۲۰ م در ارتباط با هزینه دفاعی و مبلغ ۵۰ م در ارتباط با هزینه های اجتماعی

مبلغ ۱۰ م " " اقتصادی و مبلغ ۷۵ م بابت هزینه متفرقه. مطلوب است ثبت فعالیتهای مالی مذکور در دفتر روزنامه حساب ستل وجوه عمومی ؟

پرداختنی از محل وجوه عمومی ۸۷۵

اعتبار دفاعی ۳۲۰

اعتبار عمومی ۴۲۰

" اجتماعی ۵۰

" اقتصادی ۱۰

" متفرقه ۷۵

بانک تمرکز وجوه عمومی ۸۷۵

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

* نحوه‌ی بستن حساب‌ها در حساب سنتل وجوه عمومی :

فرض کنید در پایان سال مالی ۱۳۸۵ مانده‌ی حساب‌های زیر از دفتر کل حساب سنتل وجوه عمومی به شرح زیر استخراج گردیده است :

مانده‌ی حساب پیش بینی شده	۲۰۰۰ م بدهکار	
اعتبارات مصوب	۱۸۰۰ م بستانکار	درصدی که تا پایان سال عملی می‌شود
مازاد بودجه	۲۰۰ م بستانکار	از حساب مازاد بودجه‌های موقع داده
دریافتی	۲۰۰۰ م بستانکار	شده باشد مبلغ مساوی است با محاسبه‌ی بالا
پرداختی	۱۸۰۰ م بدهکار	

مطلوب است ثبت آرتیکل‌های مربوط به بستن حساب‌ها در صفحه‌ی دفتر روزنامه :

مازاد بودجه = اعتبارات مصوب - درصدی پیش بینی شده

۲۰۰ = ۱۸۰۰ - ۲۰۰۰

مثال توضیح است برای بستن حساب‌ها ابتدا باید ماهیت حساب‌ها تعیین شود. ماهیت حساب‌ها براساس میانی ثبت حساب‌ها تشخیص داده می‌شود.

۱) درصدی پیش بینی شده ××× / اعتبارات مصوب ××× } ← ثبت اقلام وجوه

مازاد بودجه (حساب واقعی است)

دریافتی ← بانک تمرکز وجوه عمومی ××× / دریافتی‌های وجوه عمومی ×××

پرداختی ← پرداختی‌های وجوه عمومی ××× / بانک تمرکز وجوه عمومی ×××

برای بستن حساب‌هایی که دارای ماهیت بدهکار هستند با بستانکار و برای بستن حساب‌هایی که دارای ماهیت بستانکار هستند با بدهکار می‌کنیم.

VAHDAT

* حساب مازاد بودجه حساب واسطه است و ماهیت ندارد.

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

ثبت‌های مربوط به گردش حساب اعتبارات مصوب شامل حسابهای زیر نیز می‌باشد:

اعتبارات تخصیص یافته ـ اعتبارات مصرف شده ـ

جواب سؤال

اعتبارات مصوب	۱۸۰۰
دریافتی	۲۰۰۰
درآمد پیش‌بینی شده	۲۱۰۰
مازاد درآمد وصول نشده	۱۸۰۰

۱) درآمد پیش‌بینی شده ××× / اعتبارات مصوب ×××

۲) اعتبارات مصوب ××× / اعتبارات تخصیص یافته ×××

۳) اعتبارات تخصیص یافته ××× / اعتبارات مصرف شده ×××

* کاهش در حساب مازاد بودجه‌ای ناشی از بیشتر شدن مصرف اعتبارات مصوب نسبت به درآمدهای پیش‌بینی شده می‌باشد.

* اگر در هنگام بسته بودن حساب مستقل وجوه عمومی حساب مازاد بودجه‌ای معادل مابه‌التفاوت درآمد پیش‌بینی شده و اعتبارات مصوب پیدا نگردد موضوع فوق بیانگر چه موضوعی می‌باشد؟ حساب مازاد بودجه

VAHDAT

درآمد پیش‌بینی شده > اعتبارات مصوب

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

هدف: بررسی نحوه‌ی برای انجام مخارج دستگاه‌های دولتی توسط مجلس شورای اسلامی صادر می‌گردد مفهوم کدام یک از اصطلاحات گفته شده در این جمله می‌باشد؟

اعتبارات مصوب:

حساب / سند
در حساب مستقل خزانه عمومی
وزارت امور اقتصادی و دارایی تشکیل دهنده‌ی بودجه است کل هزینه‌های هر باشد؟

۱) درآمد پیش بینی شده ۲) اعتبارات مصوب ۳) مازاد بودجه ای

مثال: فعالیتهای مالی سال ۱۳۸۵ از بابت حساب مستقل وجوه عمومی به شرح زیر می‌باشد.

درآمد پیش بینی شده بودجه مصوب ۲۰۰ م ر.

اعتبارات مصوب ۱۹۵ م ر.

کل دستگاهی پیش بینی شده در سال مالی ۱۳۸۵ وصول شده است کل اعتبارات مصوب به مصرف مخارج دستگاه‌های دولتی رسیده است مطلوب است؟

الف) ثبت فعالیتهای مالی فوق در دفتر روزنامه حساب مستقل وجوه عمومی.

ب) تنظیم ترازنامه قبل از بستن حسابهای مستقل.

ج) ثبت مربوط به بستن حسابهای موقت.

د) تنظیم ترازنامه‌ی حسابهای پس از بستن حسابهای موقت؟

الف

۱) درآمد پیش بینی شده ۲۰۰

اعتبارات مصوب ۱۹۵

مازاد ۵

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

(۲) بانک تجارت وجوه عمومی ۲۰۰
درآمدهای وجوه عمومی ۲۰۰

(۳) درآمدهای وجوه عمومی ۱۹۵
بانک تجارت وجوه عمومی ۱۹۵

ترازنامه حساب مستقل وجوه عمومی

حساب	بدهکار	بستانکار
درآمد سنوات پیش	۲۰۰	
اعتبارات مصوب	۱۹۵	
بانک تجارت وجوه عمومی		۵
درآمدهای وجوه عمومی		۱۹۵
درآمدهای وجوه عمومی		۲۰۰
مازاد	۵	
جمع	۴۰۰	۴۰۰

(۶)
(۴) درآمدهای وجوه عمومی ۲۰۰
حساب درآمد سنوات پیش ۲۰۰

(۵) اعتبارات مصوب ۱۹۵
درآمدهای وجوه عمومی ۱۹۵

حساب درآمد سنوات پیش	اعتبارات مصوب	بانک تجارت وجوه عمومی	درآمدهای وجوه عمومی
۲۰۰ (۱)	۱۹۵ (۵)	۲۰۰ (۲)	۲۰۰ (۴)
(۴) ۲۰۰	(۳) ۱۹۵	(۳) ۱۹۵	
		۵	

VAHDAT

درآمدهای وجوه عمومی	حساب مازاد بودجه
(۳) ۱۹۵ (۵) ۱۹۵	(۵) ۵

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

بودجه جاری ← ۱۰ اردیبهشت سال بعد
دستگاه‌های دولتی ← طرح تملک ← ۱۰ مرداد سال بعد
خزانه‌داری کل ← عدم لزوم انتقال وجه

ترازحسابها

بابت تفاوت بهره معوق	۵	مانده حساب (تعهدات پرداخت)	۵
جمع	۵		۵

طی تنظیم صورتحساب دریافت و پرداخت و تغییرات در حساب مانده بودجه‌ای فرض کنید مانده حساب مانده بودجه‌ای در ابتدای سال ۱۳ میلیارد ریال است.

تنظیم حساب دریافت و پرداخت بودجه‌ای

مجموع درآمدهای دریافتی	۲۸۵	افزایش در حساب مانده	۵
کسر می‌شود			
هزینه‌های پرداخت شده	۱۹۵	مانده حساب مانده از سال قبل	۱۳
جمع	۵	مانده حساب مانده بودجه‌ای در پایان سال ۱۴۰۵	۱۸

«فصل پنجم»

مراحل انجام هزینه در سیستم دولتی کشوری ایران:

انجام هزینه در دستگاه‌های دولتی پس از طی مراحلی انجام می‌گیرد که به مراحل انجام هزینه یا مراحل خرج معروف می‌باشد. که عبارتند از: ۱- تخصیص، ۲- تأمین اعتبار، ۳- تعهد یا تشکیل (ثبت) ۴- صدور حواله (صدور چک)، ۵- نظارت مالی و ۶- پرداخت می‌باشد.

مرحله اول

مرحله تخصیص: عبارت است از انتخاب کالا یا خدمات در راستای تحقق اهداف مؤسسه‌ای دولتی که به موجب وزارتخانه یا سازمان دستگاه مادر تابعه و به این

VAHDAT

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

صورت انجام می شود که واحد کارپردازی یا ادارات که مسئول خرید می باشد پیشنهاد خرید را به همراه فرم درخواست خرید دریافت می کند و به امضاء مقام مجاز دستگاه دولتی ارسال می نماید. و مقام مجاز دستگاه دولتی کل یا مورد بررسی قرار داده و در صورت تأیید آن را امضاء و برای انجام مراحل بعدی ارسال می نماید.

مرحله‌ی سوم **تأمین اعتبار**: یعنی اینکه مقداری از اعتبار مصوب تخصیص یافته را برای خرید کالا و خدمات معینی اختصاص دهیم. در این مرحله (حساب) مؤسسه دولتی درخواست خرید را بررسی و تأیید می نماید و در صورتیکه خرید قانونی بوده و بودجه کافی از اعتبار برای خرید وجود داشته باشد مبلغی از اعتبار برای خرید مذکور تخصیص می دهد. در صورت وجود تأمین اعتبار به مرحله‌ی بعد می رود.

مرحله‌ی سوم **تعهد**: یعنی هرگونه ایجاد تعهد در اثر تحویل کالا یا انجام دادن خدمت یا اجرای قراردادهایی که بر اساس مقررات منعقد شده است. این مرحله مسئول انجام مراحل تسجیل (شناسایی و ممیزی) صدور حواله و نظارت می باشد.

مرحله چهار **تسجیل**: یعنی تعیین هر مورد قابل پرداخت ناشی از تحویل کالا یا خدمات که از طریق اسناد و مدارک اثبات کننده‌ی هر مورد می باشد.

www.irhesabdaran.ir

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

قابل اثبات کننده‌ی بدهی شامل: ۱- صورتحساب خرید ۲- قبض انبارداری منعقده ۳- رسید کالاهای تحویلی می‌باشد.

مرحله‌ی پنج **تعهد و حواله**: در این مرحله دستور پرداخت بهای کالا و خدمات خریداری شده از طرف مقامات مافوق (مجاز) صادر می‌شود. فرم مخصوص این مرحله حواله نام دارد که در برگیرنده‌ی مبلغ قابل پرداخت، نوع تأمین اعتبار می‌باشد.

مرحله‌ی ششم **نظارت مالی**: در این مرحله تطبیق پرداخت با قوانین و مقررات مالی حاکم بر مصرف وجوه دولتی که به تشخیص و مسئولیت ذیحساب وزارتخانه یا مؤسسه دولتی می‌باشد. این نوع نظارت به اصطلاح نظارت قبل از خرج می‌باشد و در حقیقت نوعی حسابرسی داخلی است.

مرحله‌ی هفتم **پرداخت**: در این مرحله که آخرین مرحله‌ی انجام هزینه می‌باشد هر نوع وجهی که بابت کالا و خدمات قبل است به ذینفع پرداخت شود در دستور کار قرار می‌گیرد. اثبات این مرحله منوط به صدور و تأیید چک پرداخت از سوی بانک می‌باشد (توسط ذیحساب)

www.irhesabdaran.ir

*** در امتحان صیان برگ محاسبه است .

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

نکته: شایه بتوان مرحله ای از هزینه یابه دوره مالی که تعلق دارد:

۱- مرحله ی اداری ۲- مرحله ی مالی

مراحل تشخیص، تعهد، تسویه، صدور حواله و مراحل اداری خرج (هزینه) مرحله مراحل مالی خرج و یا هزینه نام گذاری می شود که تعهدهای زیاب عبارتند.

ادامه ی سوال قبل:

صورت استاد عبارت است از مقایسه ی درآمدهای پیش بینی شده و درآمدهای واقعی و همچنین صورت مقایسه ی اعتبارات مصوب و هزینه ها

صورت مقایسه ی درآمدهای پیش بینی شده با درآمدهای واقعی

شرح حساب	درآمدهای واقعی	درآمدهای پیش بینی شده	مانده
درآمدها	۲۰۰	۲۰۰	۰
هزینه ها	۱۹۵	۱۹۵	۰

* با ارقام بالا نشان دهید که اگر تفاوتی باشد در صورت مقایسه لحاظ شود

VAHDAT

* این درس جزئی محکم است

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

فرآیند حسابداری وصول درآمد عادی یک موسسه دولتی

ردیف	مراحل	مبنای نقدی	مبنای تعهدی
۱	پیش‌بینی درآمد	ثبت ندارد	ثبت ندارد
۲	تشخیص درآمد	① ثبت ندارد	مالیات در یافتنی ×× / درآمد سال جاری ××
		② مالیاتهای دریافتنی ×× / اندوخته‌ی مالیاتهای وصول نشده ××	حساب تعهدی است
۳-	وصول درآمد	① بانک تمرکز وجوه ×× / درآمد ××	بانک تمرکز وجوه ×× / مالیاتهای دریافتنی ××
		② بانک تمرکز وجوه ×× / مالیاتهای دریافتنی ×× / اندوخته‌ی مالیاتهای وصول نشده ×× / حساب درآمد سال جاری ××	* حساب درآمد سال جاری پایان سال بسته می‌شود

فرآیند ثبت حسابداری حساب مستقل وجوه جاری یک موسسه دولتی:

۱- درصورت ابلاغ بودجه از ثبت حسابداری زیر استفاده می‌شود.

حساب جاری خزانه ××
اعتبارات مصوب ××

۲- به هنگام ابلاغ تخصیص اعتبارات حسابداری آن به شرح زیر می‌باشد.

الف)-۲ اعتبارات تخصیص یافته ×× / اعتبارات مصوب ××

ب)-۲ حساب جاری خزانه ×× / بودجه‌ی جاری ××

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

روش اول (کامل ترین است)

ابلاغ اعتبار / بودجه جاری / جاری باجزئه ××
اعتبارات معوب ××

تخصیص اعتبار ← ① اعتبارات معوب ×× / اعتبارات تخصیص یافته ××

② بودجه جاری ×× / جاری باجزئه ×× ← حذف نمی شود.

روش دوم

ابلاغ اعتبار / بودجه جاری ××
اعتبارات معوب

تخصیص اعتبار / اعتبارات معوب ××
اعتبار تخصیص یافته ××

مثال:
فرض کنید ابلاغ اعتبار برای مؤسسه‌ی دولتی الف ۱۰۰۰ هیلیارد می باشد و تخصیص اعتبار شش ماهه‌ی اول برای آن مؤسسه ۶۰۰ م می باشد مطلوب است مقایسه‌ی دو روش مذکور.

روش اول:
ابلاغ اعتبار / جاری باجزئه ۱۰۰۰
اعتبارات معوب ۱۰۰۰

تخصیص اعتبار / ① اعتبارات معوب ۴۰۰ + ۶۰۰
اعتبارات تخصیص یافته ۴۰۰ + ۶۰۰

② بودجه جاری ۴۰۰ + ۶۰۰ / جاری باجزئه ۴۰۰ + ۶۰۰

تخصیص اعتبار شش ماهه‌ی دوم ۴۰۰ م می باشد.

VAHDAT

جاری باجزئه	
۴۰۰	۱۰۰۰
۶۰۰	
۱۰۰۰	۱۰۰۰

اعتبارات معوب	
۱۰۰۰	۶۰۰
	۴۰۰
۱۰۰۰	۱۰۰۰

اعتبارات تخصیص یافته	
۴۰۰	
۶۰۰	
۱۰۰۰	

بودجه جاری	
[illegible]	۴۰۰
[illegible]	۶۰۰
[illegible]	۱۰۰۰

www.irhesabdaran.ir

روش دوم

اعتبار تخصیص یافته	بودجه جاری
۶۰۰	۱۰۰۰
۴۰۰	
۱۰۰۰	

اعتبارات مصوب ۱۰۰۰ / بودجه جاری ۱۰۰۰ / اطلاع اعتبار

اعتبارات مصوب ۶۰۰+۴۰۰ / تخصیص اعتبار

اعتبار تخصیص یافته ۶۰۰+۴۰۰

اعتبارات مصوب	
۱۰۰۰	۴۰۰
	۶۰۰
۱۰۰۰	۱۰۰۰

ترازحسابها (روش اول)

شرح حساب	بد	بس
بودجه جاری	۱۰۰۰	
اعتبار تخصیص یافته		۱۰۰۰
جمع	۱۰۰۰	۱۰۰۰

=

ترازحسابها (روش دوم)

شرح حساب	بد	بس
بودجه جاری	۱۰۰۰	
اعتبارات تخصیص یافته	۱۰۰۰	
جمع	۱۰۰۰	۱۰۰۰

۳- درصورت درخواست وجه ثبت حسابداری زیر در دفاتر صغار صورت می‌گیرد:

درخواست وجه ××
بودجه جاری ××

۴- درصورت دریافت وجه ثبت حسابداری زیر در دفاتر صغار صورت می‌گیرد:

بانک تمرکز وجوه ××
دریافتنی از خزانه ××

* دستورالعمل ثبت بالا لازم به توضیح می‌باشد زیرا ثبت درخواست وجه با فرایند وصول وجه متفاوت می‌باشد. بعضاً در سئوال شاهد ثبت‌هایی که بدون توجه به درخواست وجه و وصول وجه هر یک اعلام ثبت شده است هستیم که در این صورت مبالغ فوق دلیلی بر حذف شناسایی حسابهای فوق در دفاتر نمی‌باشد.

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

۵- درصورت تأمین اعتبار از بابت حسابداری زیر استفاده می‌شود:

برای انجام هزینه

اعتبار تخصیص یافته × ×
ذخیره اعتبار مقررات احتمالی × ×

۶- درصورت ثبت حسابداری تحقق هزینه از بابت زیر استفاده می‌شود:

بانک { حسابهای قابل پرداخت / غیر قابل پرداخت

① هزینه سال جاری × ×
بانک پرداخت × ×
(بانک تمرکز وجوه)

② ذخیره اعتبار مقررات احتمالی × ×
اعتبار تخصیص یافته × ×

* قابل توضیح می‌باشد ثبت حسابداری مذکور از مبلغ ثبت حسابداری شماره ۵ استخراج می‌گردد.

* قابل توضیح می‌باشد حساب بخت عنوان اعتبار مصرف شده نیز در ثبت اخیر الذکر منظور می‌گردد.

۷- تشخیص درآمد به روش تعهدی تعدیل شده:

مالیات

مالیاتهای دریافتنی × ×
درآمد × ×

۸- وصول درآمد:

بانک تمرکز وجوه × ×
مالیاتهای دریافتنی × ×

حسابرس خیلی مهم است.

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

۹- فرض میشود وصول درآمد بر مبنای نقدی می باشد.

بانک متمرکز وجوه ××
درآمد ××

مثال: فعالیتهای مالی و بودجه ای حساب مستقل وجوه جاری یک موسسه دولتی در سال ۱۳۹۰ در دفاتر شناسایی شده است که خلاصه ی آن به شرح زیر می باشد.

۱) اعلام بودجه مصوب به مبلغ ۲۵,۰۰۰ میلیارد ۲۰ اعلام تخصیص اعتبار (یکسانه) ۲۳,۰۰۰ م

۳) در طول سال مالی جمعاً مبلغ ۲۲,۱ م درخواست وجه شده که وجه آن دریافت شده است

۴- برای خرید کالا و خدمات در طول سال مالی مبلغ ۲۱,۱ م تأمین اعتبار شده است.

۵- از کالا و خدماتی که قبلاً برای آن تأمین اعتبار شده است به اندازه ی مبلغ ۲۰,۱ م تحویل و یا انجام شده است که به حساب هزینه های دوره منظور شده است و وجه آن پرداخت شده است. بقیه ی تأمین اعتبار از حساب ها حذف شده است.

۶- آن قسمت از درآمدهایی که به روش تعهدی تعدیل شده شناسایی شده است و صورتحساب آن برای مؤدیان در سال تهیه جمعاً به مبلغ ۲۰,۱ م می باشد. ۷- جمع درآمدهای وصول شده بر مبنای نقدی مبلغ ۲۷,۱ م می باشد. ۸- از جمع درآمد تخصیص داده شده بر مبنای تعهدی تعدیل شده مبلغ ۱۸,۱ م درآمد وصول و الباقی مبلغ آن غیرقابل وصول

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

حسابداری مالی ۱ — حساب‌های مشمول بخشودگی — تمرین جامع

تشخیص داده شده است مطلوب است ثبت حسابداری رویدادهای مالی فوق در دفتر روزنامه

① حساب جاری بانک ۲۵,۱۰۰
اعتبارات معوق / اعتبارات تخصیص یافته ۲۵,۰۰۰

② اعتبارات معوق ۲۳,۰۰۰
اعتبارات تخصیص یافته / اعتبارات تخصیص یافته ۲۳,۰۰۰
ب / بودجه جاری ۲۳,۰۰۰
حاری بانک ۲۳,۰۰۰

③ درخواست وجه ۲۲,۰۰۰
درخواست وجه / بودجه جاری ۲۲,۰۰۰

④ دریافت وجه ۲۲,۰۰۰
بانک تمرکز وجوه / دریافت از خزانه ۲۲,۰۰۰

⑤ تأمین اعتبار ۲۱,۰۰۰
اعتبار تخصیص یافته / ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی ۲۱,۰۰۰

⑥ ثبت وقایع بعد از تاریخ ترازنامه هزینه سال جاری ۲۰,۰۰۰
مهم بانک تمرکز وجوه / بانک پرداخت ۲۰,۰۰۰
ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی ۲۰,۰۰۰
اعتبار مصرف شده ۲۰,۰۰۰

مستلزم انجام محاسبات است
۲۱,۰۰۰ − ۲۰,۰۰۰ = ۱,۰۰۰
ذخیره تعهدات احتمالی

⑦ عدم استفاده از اعتبار تخصیص یافته ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی ۱۰۰۰
اعتبارات تخصیص یافته ۱۰۰۰

www.irhesabdaran.ir

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

(۸) شناسایی درآمد / مالیاتهای دریافتنی ۲۰/۰۰۰
به روش تعهدی تعدیل شده / درآمدها ۲۰/۰۰۰

(۹) وصول درآمد به روش نقدی / بانک تجارت دهوه ۲۷/۰۰۰
درآمد ۲۷/۰۰۰

(۱۰) وصول درآمد سال بعد / بانک تجارت دهوه ۱۸/۰۰۰
ثبت شماره ی (۸) / مالیاتهای دریافتنی ۱۸/۰۰۰
الف)

۲/۰۰۰ عوض مال وصول — ۱۸/۰۰۰ وصول

ب) / درآمد ۲/۰۰۰
مالیاتهای دریافتنی ۲/۰۰۰

بیان مسئله مربوط به تعادل مبنای نقدی و مبنای تعهدی:

مثال:
اعتبار مصوب سال ۱۳۸۵ مبلغ ۸۰۰/۰۰۰ م و اعتبار تخصیص یافته برای سال مذکور ۶۵۰/۰۰۰ م . درصورتیکه مبلغ ۶۰۰ از خزانه دریافت گردد و اطلاعات زیر نیز در اختیار شما قرار گرفته باشد مطلوب است ثبت فعالیتهای مالی در دفاتر حساب مستقل دهوه

جاری با مبنای نقدی و تعهدی .

۱- جمع اعتبار تأمین شده برای خرید کالا و خدمات — ۱۰۰/۰۰۰ م
۲- جمع هزینه ای ایجاد شده که به حساب مقصد منظور گردیده — ۴۵۰/۰۰۰ م
۳- هزینه های جاری پرداخت شده ۴۹۵/۰۰۰ م می باشد .

VAHDAT

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

مبنای نقدی

نقدی

۱) جاری نمراند ۸۰۰
اعتبار مصوب ۸۰۰
ابلاغ اعتبار

۲) اعتبار مصوب ۶۵۰
درصدون تخصیص اعتبار / اعتبار تخصیص یافته ۶۵۰
بودجه جاری ۶۵۰
جاری خزانه ۶۵۰

۳) درخواست وجه / درخواست وجه ۶۰۰
بودجه جاری ۶۰۰

۴) دریافت وجه / بانک تمرکز وجوه ۶۰۰
دریافتی از خزانه ۶۰۰

۵) تأمین اعتبار / اعتبار تخصیص یافته ۵۵۰
ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی ۵۵۰

۶) موضوع هزینه ایجاد شده / ثبت ندارد

۷) هزینه‌های پرداخت شده / هزینه سال جاری ۴۹۰
بانک تمرکز وجوه ۴۹۰
ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی ۴۹۰
اعتبارات مصرف شده ۴۹۰

۵۵۰ - ۴۹۰ = ۶۰

هزینه ایجاد شده ← هزینه پرداخت شده

هزینه معوق ۵۰۰ ← هزینه پرداخت شده ۵۰۰

مبنای تعهدی

** هزینه‌های ایجاد شده در مبنای نقدی ثبت ندارد.

* نکته خیلی مهم

در صورتی که طرح سؤال مبلغ تأمین اعتبار یا بابت هزینه آن را داشته باشد در صورت مسئله اره با نکته نهایی است که ثبت حسابداری در زمان تأمین اعتبار ۲- شناسایی هزینه ۳- پرداخت اعتبار

VAHDAT

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

نکته: قابل توضیح است از بابت ۶۰م، اعتبار تخصیص یافته دو حالت ممکن در پایان سال مالی متصور می‌باشد: حالت اول: در صورتیکه الباقی اعتبارات تا پایان سال مالی به هزینه‌ی سال جاری تبدیل شود که بت حسابداری آن:

هزینه سال جاری	۶۰	ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی	۶۰
بانک تمرکز وجوه	۶۰	اعتبار مصرف نشده	۶۰

حالت دوم: در صورتیکه تا پایان سال مالی الباقی اعتبارات به هزینه تبدیل نشده باشد:

ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی	۶۰		
اعتبارات تخصیص یافته	۶۰		

* اگر تفاوت بودجه در پایان سال مالی این دو موضوع را مطرح می‌کنیم

مبنای تعهدی

۱) جاری بانک ۸۰۰ / اعتبار مصوب ۸۰۰ — ابلاغ اعتبار

آگر در هر کدام از موارد بودجه نیز مطرح شده باشد ثبت می‌کنیم

۲) در خصوص تخصیص اعتبار

اعتبار مصوب	۶۵۰		
اعتبار تخصیص یافته	۶۵۰		
بودجه جاری	۶۵۰		
جاری بانک	۶۵۰		

۳) دریافت / درخواست

درخواست وجه	۶۰۰		
بودجه جاری	۶۰۰		
بانک تمرکز وجوه	۶۰۰		
دریافتنی از خزانه	۶۰۰		

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

۴) تأمین اعتبار / اعتبارات تخصیص یافته ۵۵۰
ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی ۵۵۰

۵) ثبت هزینه‌های ایجاد شده (پرداخت نشده) / هزینه سال جاری ۵۳۰
هزینه‌های پرداختنی ۵۳۰

نکته: در صورتیکه در یک بند آیین اشاره نگردد هزینه‌های ایجاد شده ولی پرداخت نشده است

هزینه پرداختنی ۵۳۰
بانک تمرکز وجوه ۵۳۰

ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی ۵۳۰
اعتبارات مصرف شده ۵۳۰

۶) پرداخت هزینه‌ها / هزینه سال جاری ۴۹۰
بانک تمرکز وجوه / پرداخت ۴۹۰

ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی ۴۹۰
اعتبارات مصرف شده ۴۹۰

« فصل ششم »

عملیات حسابداری مربوط به حساب مستقل وجوه جاری دستگاههای دولتی که دارای ادارات در داخل حسابداری منظور گردد.

★ مرحله اول ابلاغ بودجه: ثبت حسابداری مربوط به ابلاغ بودجه به شرح مختصر عبارتی باشد

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

بودجه جاری
اعتبارات مصوب

* قابل توضیح است ازبابت ابلاغ بودجه دو موضوع مطرح می باشد ۱- افزایش بودجه ۲- اصلاح بودجه. منظور از افزایش بودجه، افزایش سقف اعتبار بودجه ابلاغی می باشد که به شرح ذیل در دفاتر انعکاس می یابد.

بودجه
اعتبارات مصوب
* افزایش

* منظور از اصلاح بودجه جابجایی اعتبار در فصول مختلف می باشد.

اعتباری

اعتبارات مصوب فصل
اعتبارات مصوب فصل

قابل توضیح است ازبابت موضوعی که تقسیم هر فصل اعتبار کل تعریف شده است اعتبار مصوب به هفده ردیف می شود ولی ازبابت موضوعی که تقسیم هر افزایش اعتبار کل تعریف شده حساب اعتبارات مصوب بستانکار می شود.

* تخصیص اعتبار ثبت حسابداری آن به شرح زیر می باشد.

اعتبارات مصوب
اعتبارات تخصیص یافته

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

قابل توضیح است موضوع تخصیص اعتبار معمولاً به صورت دوره‌ای ۳ ماهه اعلام می‌گردد و بعضاً به صورت ۶ ماهه ابلاغ می‌گردد. در پایان سال مالی ۴ بار ابلاغ می‌شود

* همچنین تعهد می‌نماییم در جلسات آتی مطالب مطالعه خواهیم

تخصیص اعتبارات سالانه ۱۰۰٪

	آبان	اسفند
سه ماهه اول	۲۵٪	۲۵٪
سه ماهه دوم	۲۵٪	۵۰٪
سوم	۲۵٪	۷۵٪
چهارم	۲۵٪	۱۰۰٪

اعتبارات مصوبه ۲۵٪ — ۲۵٪ — ۲۵٪ — ۲۵٪

اعتبارات تخصیص یافته ۲۵٪

* پیمان دوم ۸۸

مثال: خلاصه فعالیتهای مالی حساب مستقل وجوه عمومی دولت در سال مالی ۱۳۸۶ به شرح زیر است:

الف) جمع دریافتهای نقدی دولت در طول سال مالی ۱۳۸۶ مبلغ ۵۱۰۰۰ میلیارد ریال است که از مبلغ مذکور ۱۲۰۰ م.ر مربوط به مالیاتهای تشخیص شده ۱۳۸۵ و مبلغ ۶۰۰ م.ر نیز مربوط به پیش دریافت مالیات ۱۳۸۷ می‌باشد. ب) جمع مالیاتهای تشخیص شده سال مالی ۱۳۸۶ که امکان وصول کوتاه مدت دارد ۱۵۰۰ م.ر است. ج) جمع مالیاتهای تشخیص شده برای سال مالی ۱۳۸۶ که امکان وصول کوتاه مدت ندارد مبلغ ۲۲۰۰ م.ر است. د) جمع وجوه پرداخت شده سال مالی

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

۱۳۸۶ مبلغ ۳۵۰۰ م ریال که از مبلغ مذکور ۵۰۰ م ریال مربوط به هزینه‌های سال گذشته است و مبلغ ۶۰۰ م ریال نیز برای پیش پرداخت خرید کالا و خدمات است که در سال مالی بعد تحویل داده می‌شود. ل، مبلغ ۱۲۰۰ م ریال ادوات خدمات در سال ۱۳۸۶ تحویل و انجام شده لکن وجه آن در سال مالی بعد پرداخت می‌شود. با توجه به اطلاعات فوق به سؤالات ۲ تا ۱۰ پاسخ دهید:

۲) جمع درآمد بر مبنای نقدی حاصل در سال ۱۳۸۶ محاسبه شود؟

* براساس ماهیت مسئله نیز بر مبنای حسابداری می‌باشد (تعهدی) سال مالی ۱۳۸۶ باشد.

۳) جمع درآمد بر مبنای تعهدی تعدیل شده در سال ۱۳۸۶ محاسبه شود؟

۴) جمع درآمد بر مبنای غیر تعهدی در سال ۱۳۸۶ محاسبه شود؟

۵) جمع هزینه بر مبنای تعهدی تعدیل شده در سال ۱۳۸۶ محاسبه شود؟

۶) جمع هزینه بر مبنای نقدی تعدیل شده در سال ۱۳۸۶ محاسبه شود؟

۷) جمع هزینه بر مبنای نقدی حاصل در سال ۱۳۸۶ محاسبه شود؟

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

مالیاتهای درآمد سال جاری × ×
درآمد سال جاری × ×

۵ طبقه‌بندی اطلاعات صورت مسئله به

پاسخ

جمع دریافتی در سال ۱۳۸۶ → ۵۱۰۰۰

- مالیاتهای تشخیص شده سال ۱۳۸۶ → ۱۲۰۰ (کوتاه)
- بیش دریافت مالیات سال ۱۳۸۷ → ۶۰۰
- دریافتهای مربوط به درآمد سال ۱۳۸۶ → ۳۲۰۰

جمع مالیاتهای تشخیص شده سال ۱۳۸۶

- وصول در کوتاه مدت → ۱۰۵۰۰
- عدم وصول در کوتاه مدت → ۲۲۰۰

جمع وجوه دریافتی سال ۱۳۸۶ → ۳۵۰۰

- هزینه‌های سال ۱۳۸۵ → ۵۰۰
- بیش دریافت جهت هزینه‌های سال ۱۳۸۷ → ۶۰۰
- دریافتهای مربوط به سال مالی ۱۳۸۶ → ۲۴۰۰ (هزینه)

دریافت مالیات عوارض برارزش افزوده پرداخت نشده → ۱۲۰۰

(۲) مبنای حسابداری تعهدی کامل:

درآمد ← در زمان تحقق (نه در زمان وجوه واصله)

هزینه ← در زمان انجام (نه در زمان پرداخت وجه نقد)

پس از بررسی اطلاعات مشابه طبقه‌بندی گردیده است بر اساس مفروضات هر یک از این سؤالها از طبقه‌ی اطلاعات مربوطه استفاده می‌گردد.

مالیات دریافتی ۱۲۰۰

درآمد سال ۸۵ ۱۲۰۰

مالیات تشخیص شده ۶۰۰

بیش دریافت ۶۰۰

مالیات تشخیص شده ۳۲۰۰

درآمد سال ۱۳۸۶ ۴۲۰۰

۳۲۰۰ + ۳۷۰۰ = ۶۹۰۰

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

فرآیند شناسایی درآمد

پیش بینی → ثبت ندارد
تشخیص → مالیات بخشودگی دریافتی ۱۵۰۰ + ۲۲۰۰ = ۳۷۰۰
وصول → درآمد سال ۸۶ ۴۲۰۰

(۳) درآمد بر مبنای تعهدی تعدیل شده:
← هزینه بر مبنای تعهدی
← درآمد بر مبنای تعهدی
← اثر قابل وصول و اندازه گیری (با تأکید بر وصول نقدی در یک دوره مدت)
از مبنای تعهدی استفاده می‌شود
در غیر این صورت از مبنای نقدی استفاده می‌شود.

نکته: درصورتی که در سال جاری درآمد قابل وصول در یک دوره مدت نداشته باشیم (مثال بعدی ۲۲۰۰) می‌توان گفت هزینه بد درآمد در مبنای حسابداری تعهدی مبنای تعدیل شده و تعهدی یکسان می‌باشد.

۴۷۰۰ − ۲۲۰۰ = ۶۹۰۰ ← مبلغ محاسبات سوال مثله

درآمد قابل وصول در یک دوره مدت نداشتیم

(۴) درآمد بر مبنای نیمه تعهدی:
← هزینه بر مبنای تعهدی
← درآمد بر مبنای نقدی
شناسایی

درآمد بر مبنای نقدی = کل وجه دریافتی در سال ۱۳۸۶
= ۵۰۰۰

* نکته: جمع دریافتی با جمع دریافتی از بابت درآمد فرق دارد.

(۵) هزینه بر مبنای تعهدی تعدیل شده:
← هزینه بر مبنای تعهدی.

(۱۵) هزینه ۵۰۰ / حساب یا اسناد پرداختنی ۵۰۰
(۸۶) حساب یا اسناد پرداختنی ۵۰۰ / بانک ۵۰۰

(۱۰) ثبت ندارد / پیش پرداخت ۶۰۰ / بانک ۶۰۰
هزینه ۶۰۰ / پیش پرداخت ۶۰۰

VAHDAT

www.irhesabdaran.ir

این سؤال چند مجهولی است

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

(۳۵) / هزینه سال جاری ۲۴۰۰ ۲۴۰۰ + ۱۲۰۰ = ۳۶۰۰
بانک ۲۴۰۰

(۳۶) / هزینه ۱۲۰۰
حسابها و اسناد پرداختنی ۱۲۰۰

(۶) هزینه ها بر مبنای نقدی تعدیل نشده :
آنهایی که تا مدت طولانی وصول (دریافت کالا و خدمات) داشته باشد بر مبنای نقدی
(به ... منجر به دریافت کالا و خدمات نشوند)
در غیر این صورت ← بر مبنای نقدی

* این سؤال یک راه دارد ***

۱۲۰۰
انبار ← سند انبار ← اداره حسابداری ← کالا / هزینه ...
حسابهای پرداختنی ...

(۷) هزینه بر مبنای نقدی کامل :

هزینه‌ای ایجاد شده = جمع وجوه پرداخت شده در سال ۸۶
= ۳۵۰۰

مثال: رویدادهای زیر در دفتر حساب مستقل وجوه عمومی به شرح زیر به وقوع پیوسته است: الف) مانده‌ی اول سال بانک تمرکز وجوه عمومی ۸۰۰ ر ...
ب) تصویب اعتبار شامل ۱۵ میلیون ریال ، درآمد پیش بینی شده ...
و ۱۵,۲۰۰,۰۰۰ ر اعتبارات مصوب ... ج) تخصیص اعتبار معادل ۹۵٪

VAHDAT

www.irhesabdaran.ir

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

اعتبار اسناد تعهدی تنه . هر تأمین اعتبار معادل ۹۰٪ اعتبار تخصیص یافته

ل) وصول درآمدها به مبلغ ۱۴,۸۵۰,۰۰۰ ریال .

ی) پرداخت به مؤسسات دولتی معادل ۱۴,۱۰۰,۰۰۰ ریال

مطلوبیت انجام تسویه‌های لازم در دفاتر حساب مستقل وجوه عمومی و تهیه‌ی ترازنامه

مانده حساب‌ها در پایان سال .

آیا در مسئله کنونی نیازی به داشتن مبنای حسابداری می‌باشیم یا خیر؟ با توجه به اینکه

مبانی حسابداری دولتی برای شناسایی درآمد و هزینه‌ها چه می‌باشد و با توجه به اینکه در مسائل مذکور

اشاره‌ای به معوقات درآمد و هزینه نشده است از این رو می‌توان نتیجه گرفت در مسائل

مذکور نیازی به داشتن مبانی حسابداری نمی‌باشد .

(۱)
بانک خزانه وجوه عمومی ۸۰۰,۱۰۰۰
حساب‌های ارزش وجوه عمومی ۸۰۰,۱۰۰۰

(۲)
درآمدهای سنوات گذشته ۱۵,۰۰۰,۲۰۰۰
حساب اسناد پرداختنی ۳۰۰,۱۰۰۰
اعتبارات مصوب ۱۵,۳۰۰,۱۰۰۰

(۳)
اعتبارات مصوب ۱۴,۵۲۵,۱۰۰۰
و اعتبارات تخصیص یافته ۱۴,۵۲۵,۱۰۰۰
۱۵,۶۰۰,۰۰۰ × ۹۵٪ = ۱۴,۵۲۵,۰۰۰

VAHDAT

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

(۴) اعتبار تخصیص یافته ۱۴,۰۸۱,۵۰۰
۱۴,۵۳۵,۱۰۰ × ۹۰ = ۱۴,۰۸۱,۵۰۰
ذخیره اعتبارات تعهدات آتی ۱۴,۰۸۱,۵۰۰

(۵) بانک مرکزی وجوه عمومی ۱۴,۸۵۵,۱۰۰۰
درآمدهای ازمحل وجوه عمومی ۱۴,۸۵۵,۰۰۰

(۶) درآمدهای ازمحل وجوه عمومی ۱۴,۱۰۰,۰۰۰
بانک مرکزی وجوه عمومی ۱۴,۱۰۰,۰۰۰

بانک مرکزی وجوه عمومی		درآمدهای ازمحل وجوه عمومی		درآمد پیش بینی نشده
۸۰۰,۱۰۰ (۴)		۸۰۰,۱۰۰۰ (۱)		۱۵,۰۰۰,۰۰۰ (۲)
۱۴,۸۵۵,۱۰۰۰ (۵)		۱۴,۸۵۵,۰۰۰ (۵)		
۱۵,۶۵۵,۱۰۰۰		۱۵,۶۵۵,۱۰۰۰		
۱۴,۱۰۰,۰۰۰ (۶)				
۱,۵۵۵,۱۰۰۰				

مازاد اعتبارات مصوب		اعتبارات مصوب		اعتبارات تخصیص یافته
۳۰۰,۰۰۰ (۴)		۱۵,۳۰۰,۰۰۰ (۳)		۱۴,۵۳۵,۱۰۰۰ (۳)
		۷۶۵,۱۰۰۰		۱۳,۰۸۱,۵۰۰ (۴)
				۱,۴۵۳,۵۰۰

ذخیره اعتبارات تعهدات آتی		درآمدهای ازمحل وجوه عمومی	
۱۴,۰۸۱,۵۰۰ (۴)		۱۴,۱۰۰,۰۰۰ (۶)	

ترازنامه حسابها

شرح	بدهکار	بستانکار
۱- بانک مرکزی وجوه عمومی	۱,۵۵۵,۱۰۰۰	
۲- درآمدهای ازمحل وجوه عمومی	۱۵,۶۵۵,۱۰۰۰	
۳- درآمدها	۱۴,۱۰۰,۰۰۰	
۴- درآمد پیش بینی نشده	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	
۵- مازاد اعتبارات مصوب	۳۰۰,۱۰۰	
۶- اعتبارات مصوب	۷۶۵,۱۰۰۰	
۷- اعتبارات تخصیص یافته	۱,۴۵۳,۵۰۰	
۸- ذخیره اعتبارات تعهدات آتی	۱۴,۰۸۱,۵۰۰	
جمع	۳۰,۱۹۵,۱۰۰۰	۳۰,۱۹۵,۱۰۰۰

VAHDAT

« فصل ششم »

« حساب بستگان و بودجه جاری »
« پرداخت حقوق کارکنان »

پرداخت حقوق کارکنان معمولاً از طریق بانک و مبلغ خالص حقوق و دستمزد کارکنان به حساب بانک مربوطه یا بانک

ارسال می‌شود و بعد به حساب هزینه‌های مقطعی منظور شده و معمولاً بعد از پرداخت

کسورات قانونی کل به سازمان‌های مربوطه واریز می‌گردد

(۱) واریز حقوق کارکنان به بانک

بانک پرداخت حقوق		x x
بانک پرداخت جاری (عالی)	/	x x

ارسال وجه بابت خالص حقوق کارکنان

ثبت بودجه‌ای

اعتبار تخصیص یافته		x x
ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی		x x
تأمین اعتبار حقوق کارکنان		

(۲) منظور نمودن حساب هزینه مقطعی

هزینه سال جاری		x x
بدهی به سایر سازمان‌ها (عالی)	/	x x
بانک پرداخت حقوق		x x

ثبت بودجه‌ای

ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی		x x
اعتبار مصرف شده		x x

www.irhesabdaran.ir

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

۳) واریز پرهم (سود سهام حقوق) / پرهم به سایر سازمانهای ذیربط مالی — ××
پرهم به سایر سازمانها (بیمه، مالیات، ...) — ××
بانک پرداخت جاری — ××

ثبت بودجه‌ای / ثبت اندوخته

پرداخت هزینه‌ها:
برای پرداخت هزینه‌ها (حرمنای تعهدی) مستلزم تأمین اعتبار لازم می‌باشد.
ثبت آن به شرح زیر است:

اعتبار تخصیص یافته — ××
ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی — ××

مرحله‌ی دوم تحویل کالا یا انجام خدمات است با فرض اینکه قبل از اعتبارات تخصیص یافته ثبت می‌شود:

ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی — ××
اعتبار مصرف شده — ××
اعتبار تخصیص یافته — ××
(اعتبار تخصیص یافته از بابت برگشت مانده‌ی قیمت پیش پرداخت)

مرحله‌ی سوم ثبت مالی: / هزینه سال جاری — ××
بانک پرداخت جاری — ××

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

موضوعات مربوط به علی الحساب:

ثبت وقایع مربوط به علی الحساب به شرح زیر می باشد:

دریافت علی الحساب:

① مالی / علی الحساب سال جاری ××
بانک پرداخت جاری ××

بودجه ای / اعتبار تخصیص یافته ××
ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی ××

② تسویه ی علی الحساب

مالی / هزینه سال جاری ××
علی الحساب سال جاری ××

بودجه ای / ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی ××
اعتبارات مصرف شده ××

تحویل گردان پرداخت:

ثبت بودجه ای مربوط به تحویل گردان پرداخت و تسویه ی آن به شرح زیر می باشد:

بودجه ای / اعتبارات تخصیص یافته ××
ذخیره اعتبار تعهدات احتمالی ××
(در صورتی که تعهد صورت نگرفته باشد)

مالی / بانک پرداخت جاری ××
تحویل گردان پرداخت ××

VAHDAT

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

در مرحله‌ی تسویه با فرض اینکه کلیه‌ی مبلغ تنخواه به حساب هزینه منظور شده است.

بودجه‌ای / ذخیره اعتبارات عمرات امتحانی ×× / اعتبارات مصرف نشده ××

مالی / هزینه سال جاری ×× / تنخواه گردان پرداخت ××

تنخواه گردان حسابداری:

مرحله‌ی اول

بودجه‌ای / درخواست وجه ×× / جاری با خزانه ××

مالی / بانک پرداخت جاری ×× / تنخواه گردان حسابداری ××

مرحله‌ی دوم: با فرض اینکه تنخواه حسابداری در بانک به مصرف رسیده است.

/ تنخواه گردان حسابداری ×× / دریافتی از خزانه ××

مثال: درآمدهای پیش بینی شده ۸۰۰ و ۷ و مانل دیوجه‌ای هنگام ابلاغ بودجه ۲۰٪ درآمدهای پیش بینی شده بستانکار شده است. با فرض تحقق ۱۱۰٪ درآمدها و ۹۵٪ اعتبارات مصوب، حساب مانل در پایان سال چند ریال می‌باشد؟

حساب پس انداز بلند مدت

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

درآمدهای پیش بینی شده ۷,۱۸۰,۰۰۰

اعتبارات مصوب ۶,۲۴۰,۰۰۰

مازاد ۱,۵۹۰,۰۰۰ — ۷,۱۸۰,۰۰۰ − ۶,۲۴۰,۰۰۰ = ۱,۵۶۰,۰۰۰

۷,۱۸۰,۰۰۰ × ٪۲۰ = ۱,۵۶۰,۰۰۰

(۱)

بانک متمرکز وجوه عمومی ۸,۵۸۰,۰۰۰

درآمدها از محل وجوه عمومی ۸,۵۸۰,۰۰۰

۷,۱۸۰,۰۰۰ × ٪۱۱۰ = ۸,۵۸۰,۰۰۰

(۲)

اعتبار مصوب ۵,۹۲۸,۰۰۰

اعتبار تخصیص یافته ۵,۹۲۸,۰۰۰

۶,۲۴۰,۰۰۰ × ٪۹۵ = ۵,۹۲۸,۰۰۰

٪۹۵ (۳)

اعتبار تخصیص یافته ۵,۹۲۸,۰۰۰

اعتبار مصوب شده ۵,۹۲۸,۰۰۰

پرداختها از محل وجوه عمومی ۵,۹۲۸,۰۰۰

بانک پرداخت وجوه عمومی ۵,۹۲۸,۰۰۰

- با توجه به مفروضات سؤال مذکور پرداختهای وجوه عمومی چند ریال می باشد؟ ۵,۹۲۸,۰۰۰

- با توجه به سؤال مذکور و با فرض اینکه مانده ی بانک در اول دوره صفر می باشد مشخص نمایید مانده ی

بانک متمرکز وجوه عمومی

(۳) ۵,۹۲۸,۰۰۰ | ۸,۵۸۰,۰۰۰ (۲)

۲,۶۵۲,۰۰۰

بانک در پایان سال چند ریال می باشد؟

مثال: در زمان درخواست وجه در دستگاههای اجرایی کدام حساب بودجه ای حساب مستقل وجوه

جاری به هکارمی شود؟ درخواست وجه ×× / جاری با خزانه ×× درخواست وجه به هکارمی شود

www.irhesabdaran.ir

۱) اگر حسابهای دریافتنی در اول سال ۲۰۰/۰۰۰ ریال و در پایان سال ۳۵۰/۰۰۰ ریال پیش دریافت اول و پایان سال به ترتیب صفر و ۷۰۰/۰۰۰ ریال باشد، موسسه در طی سال ۹/۴۰۰/۰۰۰ ریال وصول نموده باشد و وصول ۱۷۵/۰۰۰ ریال از درآمدها نیز در آینده صورت پذیرد، مطلوب است: محاسبه درآمد حق مبنای نقدی، تعهدی کامل، تعهدی تعدیل شده

۲) در یک موسسه دولتی طی سال رویدادهای زیر به وقوع پیوسته است، این موسسه از مبنای نقدی تعدیل شده با افشای کامل اطلاعات حق مبنای تعهدی استفاده می نماید:

- وصول مطالبات سال گذشته ۱/۱۲۰/۰۰۰ ریال
- تحقق درآمدها طی سال ۸/۵۰۰/۰۰۰ که ۷/۲۵۰/۰۰۰ آن وصول شده.
- حل مطالبات در ابتدای سال ۲/۱۰۰/۰۰۰ ریال
- انتقال درآمدهای وصولی به خزانه ۸/۲۰۰/۰۰۰ ریال

مطلوب است انجام ثبت های لازم در دفاتر موسسه؟

۳) درآمد پیش بینی شده ۷/۸۰۰/۰۰۰ ریال و مازاد بودجه هنگام ابلاغ بودجه ٪۲۰ درآمد پیش بینی شده ثبت گردیده است با تحقق ٪۱۱۰ درآمدها و ٪۹۵ اعتبارات مصوب

مازاد پایان سال چه مانده ای خواهد داشت؟

- پرداخت وجوه عملی چه قدر است؟
- مانده ی بانک در پایان سال چه قدر است؟ (مانده بانک در اول دوره صفر بوده است)

www.irhesabdaran.ir

۴) تفاوت زیر از کدام یک حساب مستقل وجوه جاری دریافت است.

مطلوب است انجام ثبت‌های پایان سال و انتقال وجوه معرفی شده به حقوق؟

	بد	بس
بودجه جاری	۲۱۰۱۰۰۰	
جاری با خزانه	۱۵۰۱۰۰۰	
درخواست وجه	۲۰۰۰۱۰۰۰	
اعتبار مصوب		۲۱۰۱۰۰۰
« تخصیص یافته		۲۰۱۵۰۱۰۰۰
تنخواه گردان حسابداری		۳۰۰۱۰۰۰
دریافتی از خزانه		۱۰۷۰۰۱۰۰۰
بانک پرداخت	۱۴۵۱۰۰۰	
بدهی به سایر سازمان‌ها		۶۵۱۰۰۰
هزینه سال جاری	۱۰۱۸۵۰۱۰۰۰	
پ - پرداخت سال جاری	۷۰۱۰۰۰	
جمع	۴۰۴۲۵۰۱۰۰۰	۴۰۴۲۵۰۱۰۰۰

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

پاسخ تمرین مالیات اسحاق سن

① مالیات دریافتی ← معدن فصول سنه ۵ بابت
مالیات دریافتی ← معدن فصول سنه ۵ بابت.

مالیات دریافتی
- اول نمره → ۲۰۰/۰۰۰
- پایان نمره → ۳۵۰/۰۰۰

پیش دریافت
- صنعت → اول نمره
- مالیات نمره → ۷۰۰/۰۰۰

تعهدی: تحقق | بنا مشهودی | عمل قبول شد | دارایی قابل قبول شد | معدن فصل

۹,۴۰۰/۰۰۰ → معدن فصل

۱۷۵/۰۰۰ → معدن فصل نمره تربیت بدنی

۲۰۰/۰۰۰ → مالیات دریافتی اول نمره
۹,۴۰۰/۰۰۰ → مالیات دریافتی پایان نمره
۷۰۰/۰۰۰ → پیش دریافت فعالیت
۸,۱۵۹/۰۰۰ → مالیات دریافتی فعلی

تعهدی:
مالیات دریافتی: ۸,۷۵۹/۰۰۰ | بانک ۰۰
درآمد: ۵,۷۵۹/۰۰۰ | مالیات دریافتی ۲۰۰/۰۰۰

تعهدی = ۸,۷۵۹/۰۰۰ − ۸,۱۵۹/۰۰۱ − ۳۵۰/۰۰۱ − ۲۰۰/۰۰۱

بانک ۲۰۰/۰۰۰ | مالیات دریافتی ۲۰۰/۰۰۰
بانک ۳۵۰/۰۰۰ | مالیات دریافتی ۳۵۰/۰۰۰
بانک ۸,۱۵۹/۰۰۰ | درآمد مالیات دریافتی ۸,۱۵۹/۰۰۰

* در صورتیکه از اصطلاح مالیات دریافتی در صفحه مذکور استفاده نشده مستقیما از الگوی کتاب استفاده شده و خوشی عاصه معاوق دیگری صورت

رجه تعهدی:
بانک ۹,۴۰۰/۰۰۰
درآمد ۹,۴۰۰/۰۰

VAHDAT

www.irhesabdaran.ir

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

استاد ← دانشجو: پاسخ استفاده کنید
دانشجو ← استاد: پاسخ دریافت شد

مبنای تقویمی تهیه: ۸,۷۵۰,۰۰۰ − ۱۷۵,۰۰۰ = ۸,۵۲۵,۰۰۰

مالیات دریافتنی / بانک
درآمد / مالیات دریافتنی

(۲) مبنای نقدی تهیه — تعهدی
درآمد ← وصول
هزینه ← دفع هزینه بدون توجه از بدهی ← نقدی
دفع بدهی با پرداخت ← نقدی

(۱) وصول مطالبات سال گذشته / بانک ۱,۷۰۰,۰۰۰
درآمد سال جاری ۱,۷۰۰,۰۰۰

(۳) حق بیمه درآمد / بانک ۷,۲۵۰,۰۰۰
درآمد سال جاری ۷,۲۵۰,۰۰۰
۸,۱۵۰,۰۰۰
وصول نقد ۷,۲۵۰,۰۰۰
عدم وصول حق بیمه سال جاری ۱,۲۵۰,۰۰۰

(۴) ثبت نشده

(۶) انتقال درآمد به خزانه / درآمد استقالی به خزانه ۸,۲۰۰,۰۰۰
خزانه / بانک ۸,۲۰۰,۰۰۰

(۴) تراز آزمایشی زیر از حساب مستقل وجوه جاری در دست است مطلوب است انجام تبهای پایان سال و انتقال وجوه مصرف نشده به خزانه

شرح	بدهکار	بستانکار
بودجه جاری		۲۱۰,۰۰۰
جاری خزانه	۱۵۰,۰۰۰	
دریافت وجه	۲,۱۰۰,۰۰۰	
اعتبار مصرف نشده		۱۵۰,۰۰۰
تخصیص یافته		۲,۱۵۰,۰۰۰
تخصیص عمرانی	۲۰۰,۰۰۰	
خزانه از خزانه		۱,۷۵۰,۰۰۰
بانک پرداخت	۱۴۵,۰۰۰	
بدهی به سایر سازمان‌ها	۹۵,۰۰۰	
هزینه سال جاری	۱,۸۵۰,۰۰۰	
پرداخت سال جاری	۷۹,۰۰۰	
جمع	۴,۳۴۵,۰۰۰	۴,۳۴۵,۰۰۰

VAHDAT

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

برای حل مسئله‌ی مذکور، سه مرحله‌ی زیر باید انجام شود.

مرحله‌ی اول: تسویه یا پرداخت بدهی به سایر سازمان‌ها.

بدهی به سایر سازمان‌ها	۹۵/۰۰۰	
بانک پرداخت جاری		۹۵/۰۰۰
تسویه مانده حساب بدهی به سایر سازمان‌ها		

اعتبار مصوب	۲۱۰/۰۰۰	
بودجه جاری		۲۱۰/۰۰۰

اعتبار تخصیص یافته	۲/۱۵۰/۰۰۰	
جاری باخزانه		۱۵۰/۰۰۰
درخواست وجه		۲/۰۰۰/۰۰۰

تسویه‌ی بدهی‌های سال‌های قبل	۳۰۰/۰۰۰	
دریافت از خزانه		۱/۷۵۰/۰۰۰
هزینه سال جاری	۱/۸۵۰/۰۰۰	
پرداخت	۷۰/۰۰۰	
بانک پرداخت	۸۰/۰۰۰	

بانک

مانده آخر	۹۵/۰۰۰
باقی	۱۲۵/۰۰۰
	۸۰/۰۰۰

نمونه سئوالات تستی

در صورتیکه در پایان سال مالی وقبل از بستن حسابها خزانه‌داری کل کشور مانده‌ی حسابهای مالی دوره‌ای - اعتبار مصوب - اعتبار تخصیص یافته و اعتبارات پرداخت شده تحویل گردان خزانه به ترتیب ۱۰۰۰، ۲۰۰۰ و ۱۵۰۰ و ۱۸۵۰۰ ریال و ۱۲۵۰۰ ریال برآورد شده مطلوب است تعیین مانده حساب بدهی پیش بینی شده؟ و تعیین جمع پرداخت موجودی

VAHDAT

اعتبارات مصوب
اعتبار تخصیص یافته
به مصرف نشده

ماهیت حساب مانده دستانه‌ها را بدانید وقتی در سوال سطح مرجع سود صحبت از تکانه‌ات شد یک
در مورد سوال تست باشد به حساب است در صورتی مجامع درجات آسیب‌پذیر صرح است واحده مرجع بیشتر
تعهد آنها را در مسئله می‌گیریم که مانده تعهد آنها را مالیات می‌کند.

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

در خزانه داری کل ؟ مانده + اعتبارات مصوب = در صدد پرداخت نشده

مانده + مانده اعتبارات مصوب نشده + مانده اعتبارات تخصیص یافته + اعتبارات مصوب = در صدد پرداخت نشده

$x = 2000 + 1500 + 18500 + 1000$

$x = 23000$

در صدد پرداخت نشده 23000
اعتبارات مصوب 22000
مانده 1000

پرداخت نشده = 18500

* در حساب‌های خزانه مانده حساب مانده تخصیص یافته در طی دوره 1000 ریال افزایش یافته است نه کاهش

پرداخت‌های دوره معادل 80٪ دریافتی‌های دوره است مبلغ دریافتی‌های دوره چند ریال است ؟

مانده اول دوره + دریافتی − پرداختی = مانده پایان دوره

در صدد پرداخت نشده 5000
اعتبارات مصوب 4000
مانده 1000

$1000 = 0.8x - x + 1000$

مانده + اعتبارات مصوب = در صدد پرداخت نشده

در صدد پرداخت نشده = مانده + اعتبارات مصوب

$= 1000$

دریافتی − پرداختی = 1000

دریافتی x — پرداختی $0.8x$ = 1000

دریافتی = 5000

پرداختی = 4000

$x - 0.8x = 1000$

$0.2x = 1000$

VAHDAT $x = \frac{1000}{0.2}$

$x = 5000$

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

حسابهای دفتر کل حساب مستقل وجوه اعتباری تجاری که مؤسسه دولتی که از مبنای نقدی تبعیت کند

استفاده می کند در پایان سال ۸۸ به شرح زیر می باشد:

ردیف	شرح	بدهکار	بستانکار
۱-	مانده حساب بودجه جاری	۵۰۰۰	
۲-	اعتبارات مصرف		۵۰۰۰
۳-	اعتبارات تخصیص یافته		۳۰۰۰
۴-	اعتبارات معوق شده		۸۰۰۰
۵-	① ② درخواست وجه	۹۵۰۰۰	
۶-	③ ذخیره استرداد وجوه دریافتی غیرمتقاضی		۱۲۰۰۰
۷-	② دریافت از خزانه		۹۳۰۰۰
۸-	① تنخواه گردان حسابداری	۲۰۰۰	
۹-	② ① بانک پرداخت جاری	۳۰۰۰	
۱۰-	③ هزینه سال جاری	۸۰۰۰۰	
۱۱-	③ علی الحساب جاری	۵۰۰۰	
۱۲-	④ پیش پرداخت جاری	۷۰۰۰	
۱۳-	⑤ درآمد عمومی		۴۵۰۰۰
۱۴-	⑤ هزینه عمومی استقرار	۴۵۰۰۰	
۱۵-	⑤ مالیاتهای دریافتنی	۱۵۰۰۰	
۱۶-	⑤ اندوخته مالیاتهای وصول نشده		۱۵۰۰۰

ماهیت انجام طریق شبهای اصلاحات دبیت حسابهای موقت ؟

① تنخواه گردان حسابداری ۲۰۰۰ / حاری با خزانه ۲۰۰۰
مانده پرداخت جاری ۲۰۰۰ / درخواست وجه ۲۰۰۰

ثبت بستن حساب تنخواه حسابداری

دریافت از خزانه	۹۳۰۰۰
هزینه سال جاری	(۸۰۰۰۰)
علی الحساب	(۵۰۰۰)
پیش پرداخت	(۷۰۰۰)
وجوه قابل دریافت به خزانه	۱۰۰۰

VAHDAT
← پرداختهای غیرمتقاضی

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

۴) وجه دریافتی از خزانه ۱۰۰۰ / جاری خزانه ۱۰۰۰
ثبت پرداخت جاری ۱۰۰۰ / درخواست وجه ۱۰۰۰
ثبت بستن وجوه دریافتی از خزانه

۳) انتقال پرداختهای غیرمقطعی از حسابهای جاری به سنواتی (پیش پرداختها و علی الحساب)

۳) مالی / پیش پرداخت سنواتی ۷۰۰۰
علی الحساب سنواتی ۱۰۰۰
(الف) / پیش پرداخت جاری ۷۰۰۰
علی الحساب جاری ۱۰۰۰

ج) / ذخیره پرداختهای غیرمقطعی جاری ۱۲۰۰۰
ذخیره انتشار پرداختهای غیرمقطعی سنواتی ۱۲۰۰۰

ب) / درخواست وجه سنواتی ۱۲۱۰۰۰ / درخواست از خزانه ۱۲۱۰۰۰
د) / درخواست وجه ۱۲۱۰۰۰ / اندوخته ی پیش پرداخت علی الحساب سنواتی ۱۲۱۰۰۰

۴) ثبت بستن مالیاتها و انتقال مالیاتهای دریافتنی

مالیاتهای دریافتنی سنواتی ۱۵۱۰۰۰
(الف) / مالیاتهای دریافتنی جاری ۱۵۱۰۰۰

ب) / اندوخته ی مالیاتهای وصول نشده (معدوم) سال جاری ۱۵۱۰۰۰
اندوخته ی مالیاتهای معدوم سنواتی ۱۵۰۰۰۰

۵) ثبت بستن و انتقال درآمدها

درآمد عمومی ۴۵۱۰۰۰
شناسه عمومی انتقال ۴۵۱۰۰۰

VAHDAT

www.irhesabdaran.ir

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

۶) ثبت مربوط به بستن حساب دریافتنی از خزانه

دریافتنی از خزانه

(۱۲,۲۹) ۹۳,۱۰۰۰		۱۰۰۰	(۲)
		۱۲۰۰۰	(۴)
۹۴,۱۰۰۰		۱۴,۱۰۰۰	
۸۰,۱۰۰۰		۸۰,۱۰۰۰	(۶)

دریافتنی از خزانه	۸۰,۱۰۰۰
هزینه سال جاری	۸۰,۱۰۰۰

۷)

کسورات متعلق	۵,۰۰۰
« تخصیص یافته	۳,۰۰۰
« مصرف نشده	۸۰,۰۰۰
جاری به خزانه	۳,۱۰۰۰
درخواست وجه	۸۰,۱۰۰۰
ودیعه ها	۵,۱۰۰۰

جاری به خزانه

(۷) ۳,۱۰۰۰		۳,۱۰۰۰	(۱)
		۱۰۰۰	(۲)
۳,۱۰۰۰		۳,۱۰۰۰	

درخواست وجه

	(۱۲,۲۹) ۹۵,۱۰۰۰	۲,۱۰۰۰	(۱)
		۱,۱۰۰۰	(۲)
		۱۲,۱۰۰۰	(۳)
		۸۰,۱۰۰۰	(۷)
	۹۵,۱۰۰۰	۹۵,۱۰۰۰	

حساب سرمایه عملیاتی

در بودجه سال ۹۰ شرکت از واحدهای تابعه‌ی سازمان ۱۰ لف « مبلغ ۴۶,۷۱۶,۰۰۰ ریال محصول اعتبار درخواست شده

از محل بودجه عمرانی دولت برای احداث یک استادیوم ورزشی پیش بینی و به تصویب

رسیده است فعالیتهای سال یک سیستم اطلاعاتی مربوط است. مطلوب است

ثبت فعالیتهای مالی فوق در دفتر روزنامه:

« عملیات متفرقه »

۱- دریافت ابلاغ اعتبار از سازمان برنامه و بودجه

VAHDAT

www.irhesabdaran.ir

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

جاری شاهرانه (واحد مرکزی) – وجوه عمرانی ۴۶,۷۱۶,۰۰۰

اعتبارات مصوب ۴۶,۷۱۶,۰۰۰

۲- دریافت ابلاغ تخصیص اعتبار بابت الصاقیه به مبلغ ۴۵,۲۱۶,۰۰۰ ریال

اعتبارات مصوب ۴۵,۲۱۶,۰۰۰

اعتبارات تخصیص یافته ۴۵,۲۱۶,۰۰۰

۳- فرض بر دریافت مبالغ دریافتی از خزانه در سال ۹۰ معادل مبلغ تخصیص استفاده شده است.

مبالغ دریافتی چون از مبالغ دریافتی استفاده شده است پس نیاز به ثبت هیچ یک طرف حساب بانک ندارد

از آنجا که حساب مستقل مذکور مربوط به وجوه عمرانی می باشد لذا پس دریافت از سوی بانک

پرداخت عمرانی استفاده میکنیم

بانک پرداخت عمرانی ۴۵,۲۱۶,۰۰۰

جاری شاهرانه (واحد مرکزی) – عمرانی ۴۵,۲۱۶,۰۰۰

۴- مبلغ پرداختی به مبلغ ۴۲,۰۰۰,۰۰۰ ریال بابت ضمانت حسن انجام کار و تضمین اعتبار پرداخت ضمانت نامه بانکی

پیمان به عنوان ضمانت نامه بانکی از بابت حسن انجام کار قلمداد می شود.

در صورتیکه برای اجرای صحیح مبلغ پرداختی از پیمانکار ضمانت نامه دریافت نگردد می بایستی به

ثبت حسابداری زیر اقدام نمود:

حساب انتظامی ۲,۵۰۰,۰۰۰

طرف حساب انتظامی ۲,۵۰۰,۰۰۰

تبصره: پس از انعقاد قرارداد لازم است ثبت حسابداری زیر نیز صورت گیرد

www.irhesabdaran.ir

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

۴,۴٪ بیمه کارفرما در حساب منظور شود.

۴۲,۸۴۸,۰۰۰ = (۴۲,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰ × ۴,۴٪) + ۴۲,۰۰۰,۰۰۰

۱۸۴,۸۰۰

تعهدات مقطعی نشده ۴۲,۸۴۸,۰۰۰

کل تعهدات مقطعی نشده ۴۲,۸۴۸,۰۰۰

۵- حقوق سال مالی ۱۳۹۰ مبلغ ۳,۵۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال در مقابل ضمانت نامه ی بانکی به عنوان پیش پرداخت و ۴,۸۰۰,۰۰۰ ریال به عنوان علی الحساب پرداخت شده است. الزام به تفکیک علی الحساب ۵٪ مالیات کسر و خالص آن به میزان پرداخت شده است؟

نکته: در حساب مستقل وجوه دریافتی بابت ضمانت پیش پرداخت ضمانت نامه بانکی دریافت نمود. تعهل تفکیک اسکرک چه در پرونده تفکیک نکرده

الف) پیش پرداخت ۳,۵۰۰,۰۰۰

بانک پرداخت عرانی ۳,۵۰۰,۰۰۰

ب) حساب انتظامی - پیش پرداخت ۳,۵۰۰,۰۰۰

طرف حساب انتظامی - پیش پرداخت ۳,۵۰۰,۰۰۰

* یکی از تفاوتهای علی الحساب و پیش پرداخت به شرح زیر است:

① مبلغی پرداخت علی الحساب دریافت ضمانت نامه ندارد ولی مبلغی پیش پرداخت حتما باید دریافت ضمانت نامه دریافت گردد.

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

۲۵,۲۵۴,۱۰۰ ← (۲,۱۴۵,۱۰۰ + ۱,۷۱۶,۱۰۰ + ۴۲۴,۱۰۰ + ۷۸,۱۰۰ + ۴,۹۰۰,۱۰۰ + ۳۹,۱۰۰,۱۰۰,۰۰۰)

۲۵,۲۵۴,۱۰۰ ← (۲,۱۴۵,۱۰۰ + ۱,۷۱۶,۱۰۰ + ۴۲۴,۱۰۰ + ۷۸,۱۰۰ + ۴,۹۰۰,۱۰۰ + ۴,۱۰۰,۰۰۰)

۲) به طلبکار پرداخت علی الحساب مبلغ ۴,۱۰۰,۰۰۰ ریال پیش پرداخت محاسبه و کسر گردید و بقیه طلب

کسر مالیات تا سقف کسر شده گردید.

الف) علی الحساب ۴,۵۴۶,۰۰۰

بانک پرداخت عمرانی ۴,۱۵۴۶,۰۰۰

۴,۸۰۰,۰۰۰ × ٪۵,۵ = ۲۶۴,۰۰۰

۴,۸۰۰,۰۰۰ − ۲۶۴,۰۰۰ = ۴,۵۴۶,۰۰۰

ب) هزینه عمرانی ۲۶۴,۰۰۰

مالیات پرداختنی ۲۶۴,۰۰۰

۶- کل کارهای صورت وضعیت شده در سال ۹۰ جمعاً ۳۹ میلیون ریال بوده است که

پس از کسر کسور قانونی شامل ٪۵,۵ مالیات و ٪۶ حق بیمه (۴۰۴ از محل

کارفرما و ٪۱,۶ محل پیمانکار) پرداخت گردیده محل مزبور مازوتگیری

٪۱۰ سپرده حسن انجام کار و مابقی آن ۳۱,۰۰۰,۰۰۰ ریال پیش پرداخت و ۴,۰۰۰,۰۰۰ ریال

علی الحساب و الباقی به پیمانکار پرداخت شده است ؟

۳۹,۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ × ٪۵,۵ = ۲,۱۴۵,۱۰۰

۳۹,۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ × ٪۴,۴ = ۱,۷۱۶,۱۰۰

۳۹,۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ × ٪۱,۱۰ = ۴۲۹,۰۰۰

۳۹,۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ × ٪۰,۰۲ = ۷۸,۱۰۰

۳۹,۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ × ٪۱۰ = ۳,۹۰۰,۰۰۰

الف) هزینه طرح عمرانی ۴,۰۷۱۶,۰۰۰ * (پرداخت عمرانی)

بعضی از سایر سازمانها - مالیات (٪۵,۵) ۲,۱۴۵,۱۰۰

- - - حق بیمه کارفرما (٪۴,۴) ۱,۷۱۶,۰۰۰

- - - حق بیمه پیمانکار (٪۱,۱۰) ۴۲۹,۰۰۰

- - - عوارض کارگشایی (۰,۰۲٪) ۷۸,۱۰۰

- - - سپرده حسن انجام کار ۳,۹۰۰,۱۰۰۰

- - - پیش پرداخت ۳۱,۰۰۰,۰۰۰

- - - علی الحساب ۴,۱۰۰,۰۰۰

بانک پرداخت عمرانی ۲۵,۲۵۴,۱۰۰

* رقم کسر شده به عنوان حق بیمه کارفرما و مالیات

** رقم کسر شده به عنوان حق بیمه پیمانکار و مالیات

۳۹,۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰ − ۴,۰۷۱۶,۰۰۰ = ۳۵,۰۲۸۴,۰۰۰

VAHDAT

www.irhesabdaran.ir

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

ب/ حساب استقراضی ۳,۶۰۰,۰۰۰
پیش پرداخت حساب استقراضی ۳,۶۰۰,۰۰۰

ج/ ذخیره تعهدات تعلق گرفته ۴۰,۷۱۶,۰۰۰
تعهدات تعلق گرفته ۴۰,۷۱۶,۰۰۰

۷- بدهی های کوتاه مدت مربوط به حساب های مربوط انتقال یافته است (شود)

ذخیره مالیات	۲,۱۴۵,۰۰۰
" - کارفرما	۱,۷۱۶,۰۰۰
" - بیمه کار	۴۲۹,۰۰۰
" - صندوق بازنشستگی	۷۸,۰۰۰
سپرده حسن انجام کار	۳,۹۰۰,۰۰۰
بانک پرداخت عمران	۸,۴۶۳,۰۰۰

۸- فرض شود وجوه مصرف نشده دریافت از خزانه به حساب خزانه انتقال یافته است

جاری بخزانه - عمران ۳,۴۶۴,۰۰۰
بانک پرداخت عمران ۳,۴۶۴,۰۰۰

ثبت مربوط به انتقال وجوه مصرف نشده

حساب بانک	
④ ۲۵,۱۳۳,۰۰۰	③ ۴۵,۲۱۶,۰۰۰
② ۸,۴۶۳,۰۰۰	
⑤ ۳,۵۰۰,۰۰۰	
⑤ ۴,۰۵۶,۰۰۰	
۴,۰۴۶,۰۰۰	

www.irhesabdaran.ir

Subject
YEAR: MONTH: DATE:

قبل توضیح لازم است جهت بستن حساب‌ها اقدامات زیر صورت می‌پذیرد:

① انتقال مانده حساب پیش‌پرداخت و علی‌الحساب سال جاری به حساب پیش‌پرداخت و علی‌الحساب سنواتی.

② انتقال مانده‌ی اندوخته‌ی تعهدات قطعی نشده سال جاری به اندوخته‌ی تعهدات قطعی نشده سنواتی.

③ مانده اعتبارات مصوب با بودجه عمرانی بسته می‌شود.

اعتبارات تخصیص یافته و اندوخته‌ی تعهدات قطعی نشده به حساب مجموع بانک‌ها و طرح‌های عمرانی و تعهدات قطعی نشده بسته می‌شود.

④ حساب انتظامی نیز با حساب انتظامی بسته می‌شود.